

61
K935

411

Вулиці України

И С Т Е Ц Т В О

615.83 (47.71)
к 93

61
к 935

КУРОРТИ

~~610.06
к-93~~

с

1

~~95777~~

~~18831~~

~~99400
18894~~

~~ЧИТАЛЬНЯ
(Полтавська
обласна бібліотека)~~

УКРАЇНИ

ЛІТЕРАТУРА І МІСТЕЦТВО

Л. Гольман

ХАРКІВ

Д В О У

1931

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Укр. Друку“, „Картковому репертуарі“ та інших пов'язаних Української Книжкової Палати

Укрголовліт № 5937. 8 XII 1931
Зам. № 3088. Тираж 5 000.

Обкладинка та титулка
роботи худ. В. Гольмана

Тираж

471399
← Державна історична
бібліотека УРСР

79 2003

86

38

2025

ПЕРЕДМОВА

Українські курорти мають заслужену славу серед широких пролетарських мас не тільки УРСР, а й по СРСР. Найбагатших дарунків природи — гарячого південного сонця, чудових пляжів надморських з дрібним золотистим піском, цілющих мулких грязів, солоних озір — рясно на Україні радянській.

Українські курорти — здобуток великої Жовтневої революції. Вони, хоч і не претендували на дуже „шикарну“ публіку ще за дореволюційних часів, все таки ніколи до Жовтневої революції не бачили робітників у засмальцьованих куртках, селян у сіряках. Велика й дрібна буржуазія, заможне міщанство, чиновництво — ось хто щороку складав клієнтуру українських курортів.

Радянська влада змінила зовнішнє і внутрішнє обличчя українських курортів. Ке́псько впоряджені, пристосовані для курортних „гостей“, а не для хорих, комерційні крамнички з широко розвинутим курортно-лікувальним шарлатанством, медичні „Мюр і Мерелізи“ — отаке було їх обличчя. Могутні ремонтні майстерні здоров'я трудящих, з широко розвинутою санаторною сіткою, устатковані блискучими бальнеологічними установами, з найновішою медичною апаратурою, збагачені

4 нововідкритими науковими інститутами тощо — отаке їхнє сьгоднішнє обличчя.

Металісти, гірники - донбасівці, текстильники, хеміки, незаможники з правобережжя й лівобережжя, колгоспники — оце нинішні хазяї українських курортів, які щороку десятками тисяч одвідують ці чудові місця, що дають хорим силу, бадьорість, енергію. З милицями й палицями, на ношах і в колясках, згорблені, шкутильгаючи, із скорченими пальцями, з опухлими суглобами — вони, ці герої громадянської війни, герої боротьби за хліб і вугілля, боротьби за діло Леніна, — тисячами йдуть на українські курорти.

Тут, де до їх послуг усі лікувальні сили природи, де досвідченою медичною рукою найбагатші курортні лікувальні чинники повертається на боротьбу з хворобою, — за місяць, за шість тижнів скорчена нога випростовується, рана загоюється, пухлини зникають.

А разом з хворобою зникає журба, печаль, мовчазність, апатія.

Нових сил, бадьорости, енергії вони надають кожному, хто повертається з курорта, свідомости потреби з іще більшим ентузіазмом, щирсердою відданістю боротися за соціалістичне будівництво, за перемогу соціалізму в нашій країні.

Курортне лікування — найрадикальніше, найефективніше серед усього того, що знає сучасна медицина. Курортне лікування — це найвища, найкваліфікованіша форма медичної допомоги.

Тільки Жовтнева революція могла зробити так, що курорти й колишні місця гульні для буржуазії

обернулись на потужні кузні здоров'я для трудящих. 5

Українські курорти справді кують здоров'я пролетаріатові, щороку повертаючи до верстату тисячі вилікуваних, відремонтованих пролетарів. Їхню славу, заслужену славу пролетарських здравниць, розносять ті майже 150.000 хорих, які лікувалися по українських курортах за роки існування радвлади. Їхню майбутню славу ті нові сотні тисяч пролетарів, для яких українські курорти розвивають, поширюють, впорядковують.

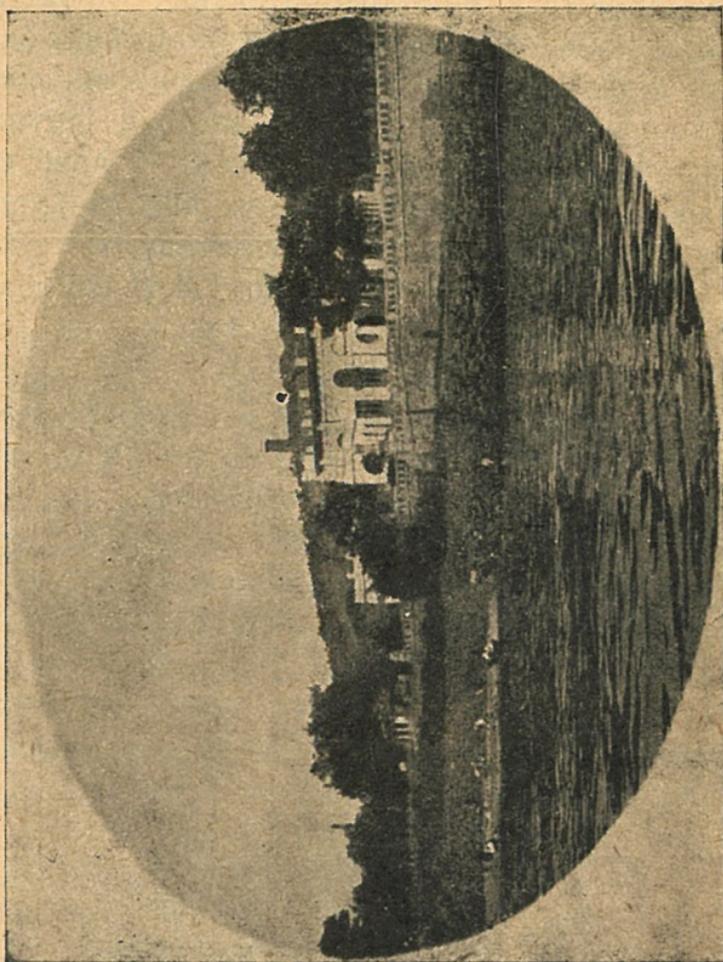
Це слава радянської влади, комуністичної партії, які на своїх прапорах написали:

„Курорти для трудящих“.

Л. Туркельтауб

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ. На морі

Берег з моря

ОДЕСА, АРКАДІЯ

О Д Е С А

КУЯЛЬНИК

ХАДЖИБЕЙ

ЛЕРМОНТОВКА

АРКАДІЯ

ЛЮСТДОРФ

КУЯЛЬНИЦЬКИЙ КУРОРТ

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК. Будинок, де всі ванни курорта

Курорт на березі Куяльницького лиману.

Коло підгір'я Жевахової гори розташувалися санаторії, створюючи вигляд прекрасної мозаїки Білі будинки санаторії, зелень, якої тут дуже багато, блакитний лиман—ці різні фарби нагадують картину великого митця.

Коли зійти найбільшими на Україні сходами на Жевахову гору та поглянути навколо, то серце стискується легким тремтінням.

Будинки в долині здаються маленькими; розкидані серед густої зелені, вони набувають особливої мальовничості. Ген далі, за лиманом, видно сиву морську далину.

Часто підіймаються сюди хорі поглянути на чудову долину.

Легендами оповита ця курортна місцевість.

10 От уже десять років, як розвивається курорт за певним пляном, систематично розгортається кількість санаторій, які встатковується новою закордонною апаратурою тощо.

Курорт поділяється на дві частини. Перша — парк. Друга — де розташовані будинки санаторій, дач. Парк має понад 15 гектарів. У ньому скупчується центр життя, всі розваги хорих. У ньому ж і грязьолікарня, театр, естрада для симфонічних концертів, найкраща серед усіх, що є на курортах Союзу.

Там же і мінеральне джерело. Воно почало набувати великого значення за останні роки, завдяки низці клінічних досліджень.

Джерело залічують до груп легких вод виварної соли. Його воду вживають при внутрішніх катажах шлунку, кишок, подагрі тощо.

Щоправда, це джерело не було всеукраїнського значення, але використовують його вже 25 років. Грязьолікарня курорта також у парку. Її збудувала 1892 року міська управа. Тепер проводять низку нових устатковань, перебудов, бо лікарня вже трохи застаріла.

Нові будівлі дали змогу в 150 кабінах перепускати щодня 3000 процедур — грязьових ванн, загальних, місцевих, гінекологічних, припарок ропних ванн із ропи Куяльницького лиману сильної концентрації.

Грязь дістають з лиману спеціальною грязьочерпалкою, з неї перекидають у баржі, а баржі везуть ту грязь до естакади.

На естакаді, яка тягнеться на 250 метрів, грязь

розвозять у спеціальних вагонетках до грязьових басейнів. Звідти механічним способом її подають на горище — довге напівсвітле. Тут її розвозять до кабін, нагріваючи одразу у вагонетках особливими шлянгами.

Поліклініка. Курортна поліклініка розташована при грязьолікарні.

Поліклініка має 8 кабінетів, де хорих приймають 40 лікарів з різних фахів. При поліклініці є механо- та електротерапевтичний кабінет, науково-виробнича лабораторія.

Електротерапевтичний кабінет устатковано всіма видами електрики, гальванізацією, фарадизацією, д'Арсонвалем, діатермією, гірським сонцем, Бергонье Солюкс - лампами та інш. Йонотерапія. Ванни. Кабінет функціональної діагностики виявляє кров'яне тиснення, місткість легенів, силу м'язів.

Поліклініка працює зранку до 4 годин дня. Усіх хорих оглядають окремо й консультативно в комісіях — за спеціальну плату, встановлену таксою. Купальня, пляж. На березі лиману розташовано великі купальні з душами прісної води.

Пляж і купальні добре встатковані, і вони приваблюють щодня всіх хорих, незалежно від захворювань.

З центру курорта до пляжу одвозить трамвай за 5 копійок.

Але туди й пішки йти не далеко.

Санаторія ім. Кагановіча у двоповерховому будинку — вона найбільша в Одесі. Збудовано її 1928 р. за всіма правилами й вимогами медицини та техніки. Будинок чудової архітектури, з красивими фасадами в парк, на лиман та вулицю.

Усі кімнати мають тераси, які виходять у парк. Кожну кімнату розраховано на 1—3 чол.

Крім того, сама санаторія так розплянована, що кожна група хорих у 30—40 чол. може не сполучатися з іншими групами.

Санаторія ім. Єфімова розташована ліворуч од в'їзду до курорта. Ця санаторія розрахована на 90 чол. хорих на виміну речовин.

Санаторія ім. Петровського має кілька двоповерхових корпусів. Усі вони розташовані у великій горяній садбі проти центральної частини парку. Санаторія розрахована на 220 хорих. Вона має свою їдальню, клуб, майданчики для ігор, фізкультури тощо.

Санаторія ім. К. Маркса має 160 ліжок. Ця санаторія розташована терасами, що робить її особливо мальовничою. Санаторію розраховано тільки на обслуговування жінок. Решта санаторій мішаного типу.

Тут, як і по всіх санаторіях, своя їдальня та кухня, де готують і видають під доглядом фахівців-кухарів смачні страви в 5000 калорій.

По санаторіях заведено спеціальні дієтичні картки для різноманітних хорих — на подагру, шлункових, жіночих та ін., всього сім карток.

Санаторія ім. Леніна колись належала міській управі.

Розташована у великому двоповерховому будинку, має 140 ліжок. Вона має окремий клінічний відділ. У цій санаторії перебувають тяжко хворі, яким, переважно, потрібна допомога при пересуванні.

При санаторії є загальний курортний музей.

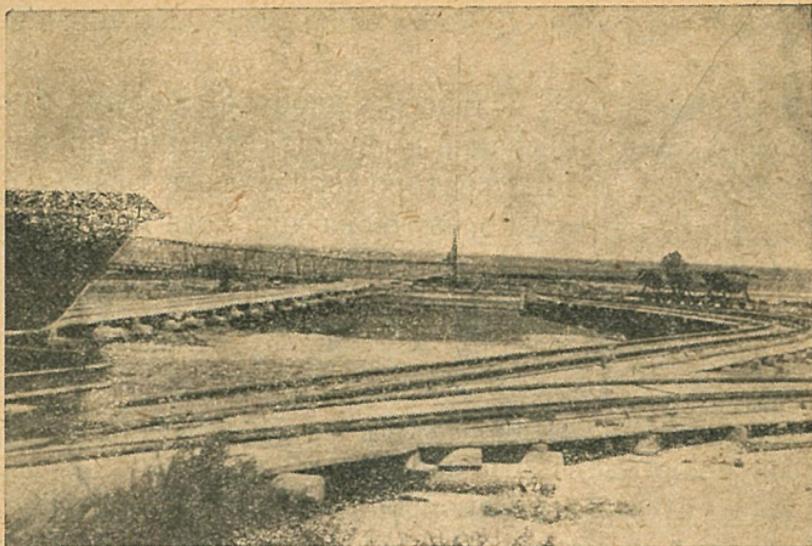
Санаторія № 6 розташована в другій половині курорта, на дачі № 36.

Всі дачі мають окремий номер по однім боці вулиці, яка йде проти парку.

Санаторія ім. Семашка розташована на краю курорта. Вона має 12 флігелів, що стоять на горбах та по ярках біля самого берега лиману. Санаторія вміщує 200 — 220 хорих.

Крім згаданих санаторій, на курорті є ще кілька відомих санаторій, 500 кімнат на курортних дачах і в готелі — для амбулаторних хорих.

Щоб харчувати хорих відкрито велику дієтичну їдальню та інші їдальні.

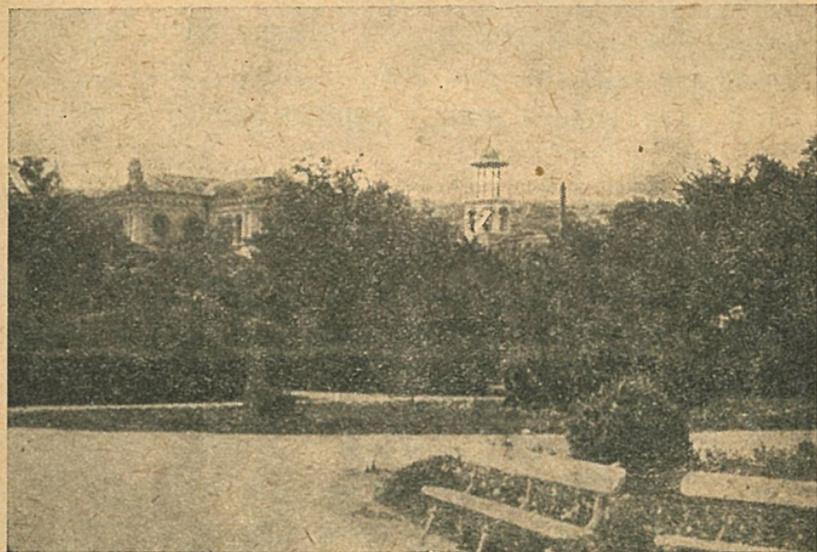

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Естакада для вагонеток з грязю

1881

1881

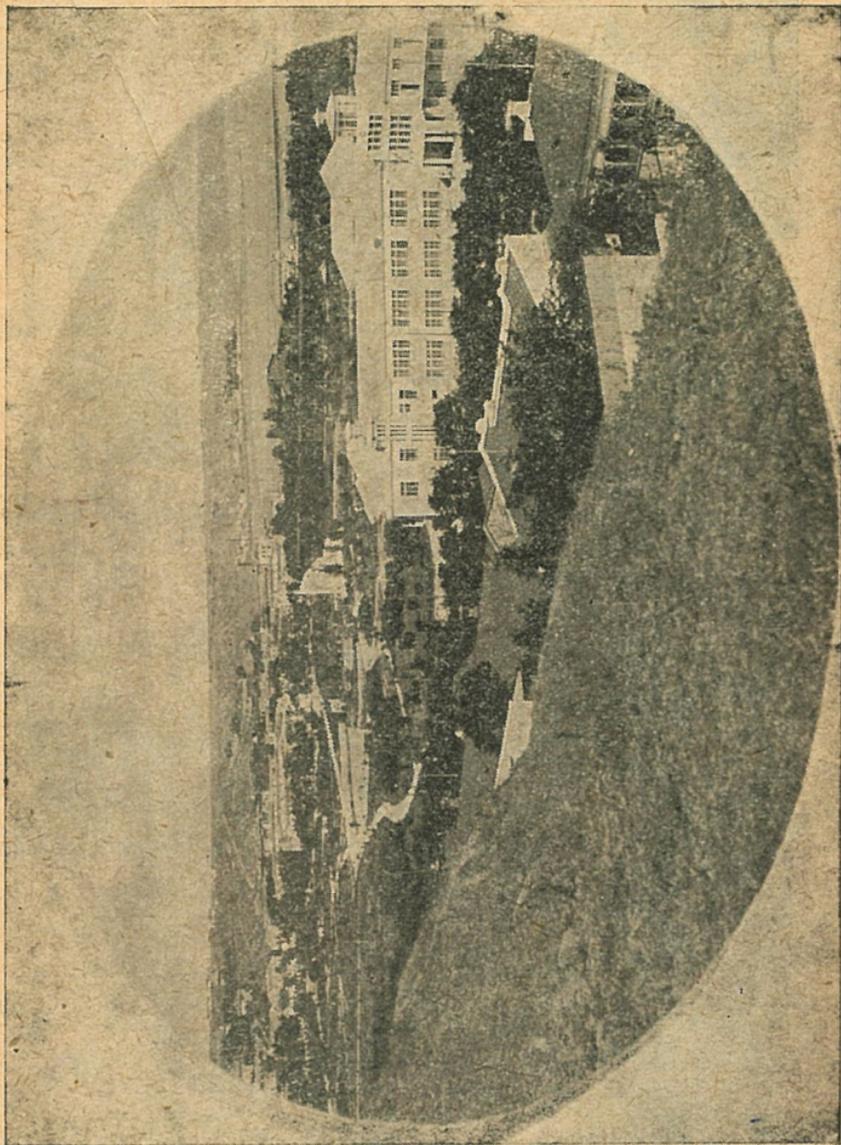

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Грязьолікарня

~~4077~~

1881

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Загальний вигляд курорту

КУЯЛЬНЯ

Постальова

НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

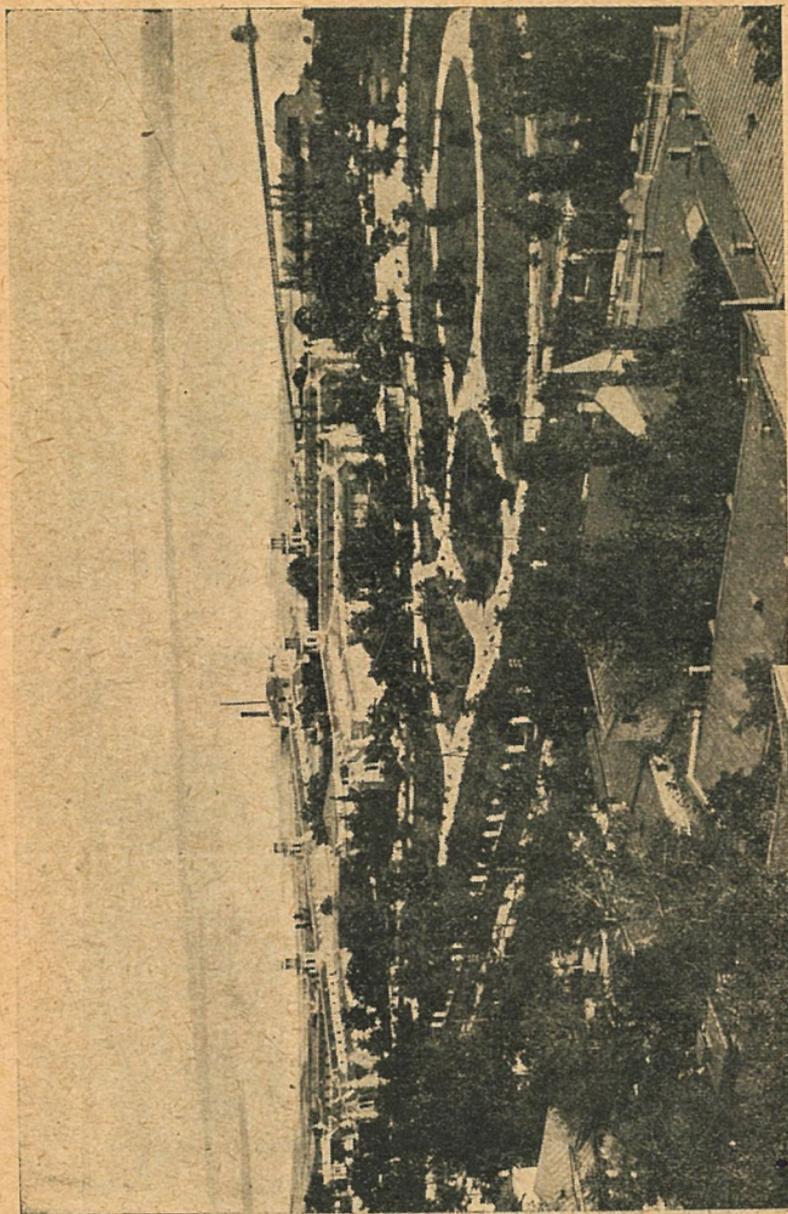
Санаторія ім. Леніна

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Хорі біля санаторії

471399

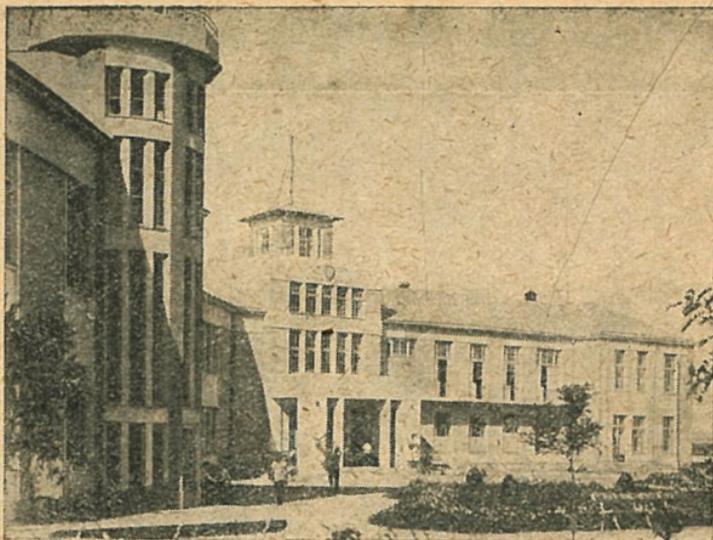

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Лиман за грязьолікарнею
лпа

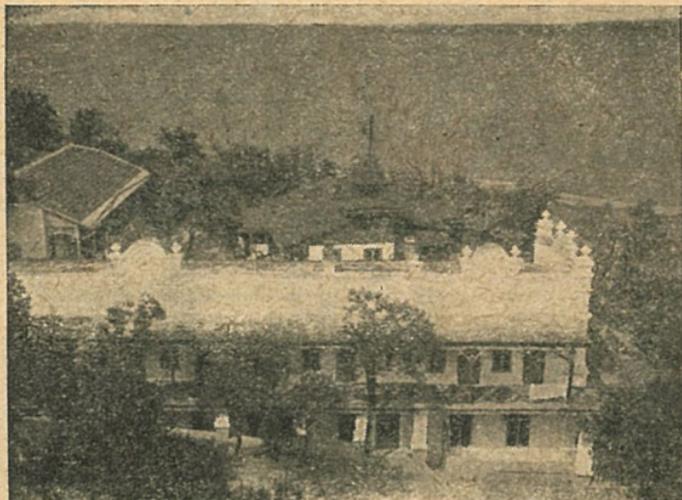
Державна історична
бібліотека УРСР

НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Санаторія ім. Кагановіча

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Санаторія ім. Петровського

ХАДЖИБЕЇВСЬКИЙ КУРОРТ

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЇ

Курортний парк

Сива, далека минувшина оповила Хаджибеївський курорт.

Цей курорт був відомий ще в половині XIV ст., і до його цілющого лиману їздило багато хорих. Хаджибеївський курорт розташований за 6 кілом. від Одеси, з якою він сполучається трамваем.

Трамвай везе за околиці міста, минаючи місцеву важку індустрію: заводи, млини, а далі й село. Раптово перед очима розлягається густа зелень садів.

Це — відомий Хаджибеївський парк біля узгір'я. Назву свою курорт набув, очевидно, від самої Одеси, яку колись звали Качибеем, а згодом і Хаджибеем. Це було в XIII столітті, коли в безлюдних та неродючих степах кочовики-татари заснували невеличкий порт Качибей.

201 | Хаджибеївський курорт посідає територію близько двох кілометрів завдовжки та одного кілометра завширшки.

Дві третини площі курорта — Хаджибеївська долина, що ступнево переходить у лиман. Одна третина — горяна місцевість.

Лікувальні заклади курорта такі: грязьолікарня, рополікарня та поліклініка.

Всі вони, як і санаторії, дачі, стоять серед густого столітнього парку в 17 гектарів. Парк із густими алеями, грядками, трояндами.

Близько входу до парку невеличке озеро. Посеред озера острівець, а на ньому плакуча верба.

Білі та чорні лебеді плавають на озері, виходять на острівець, сідають під вербою, сповнюючи зір людини якимось казковим спокоєм.

Та й усе тут навкруги: тиша, прохолода після спеки, тінь од гілля, троянди й дуби — можуть надовго заспокоїти від утоми й недугів.

А людські страждання, хвороби вилікує, звичайно, грязь з її високою цілющою властивістю, грязь, яку добувають з Хаджибеївського лиману.

Видобувають її так само (грязьочерпалкою та вагонетами), як і в Куяльницькому. Тільки тут розвозять її в запасні резервуари за допомогою трамвайної тяги.

Грязьолікарня має понад 20 грязьових ванн, де відпускається на день мало не 300 загальних ванн влітку (грязьолікарня бо працює цілий рік).

При грязьолікарні наново збудовано відділ для місцевих ванн та напівванн із перепускною спроможністю за день до 700 чоловіка хорих.

Поліклініка курорта при грязьолікарні. Тут 21
приймають амбуляторних та курсових хорих. При
поліклініці — амбулаторія для обслуговування всьо-
го курорта. Там же електротерапевтичні кабінети,
рентген.

Амбулаторно - курсові хорі приїзять сюди з міста,
бо для них нема спеціальних приміщень.

Курортні установи на березі пляжу.
На березі пляжу є невеличка санаторія на 50 чо-
ловіка. Купальні, пансіонат для селянства.

Санаторії розташовані в центрі парку. Тут же і
концертова естрада, де два або три рази на тиж-
день грає оркестра, відбуваються вистави та кіно-
сеанси.

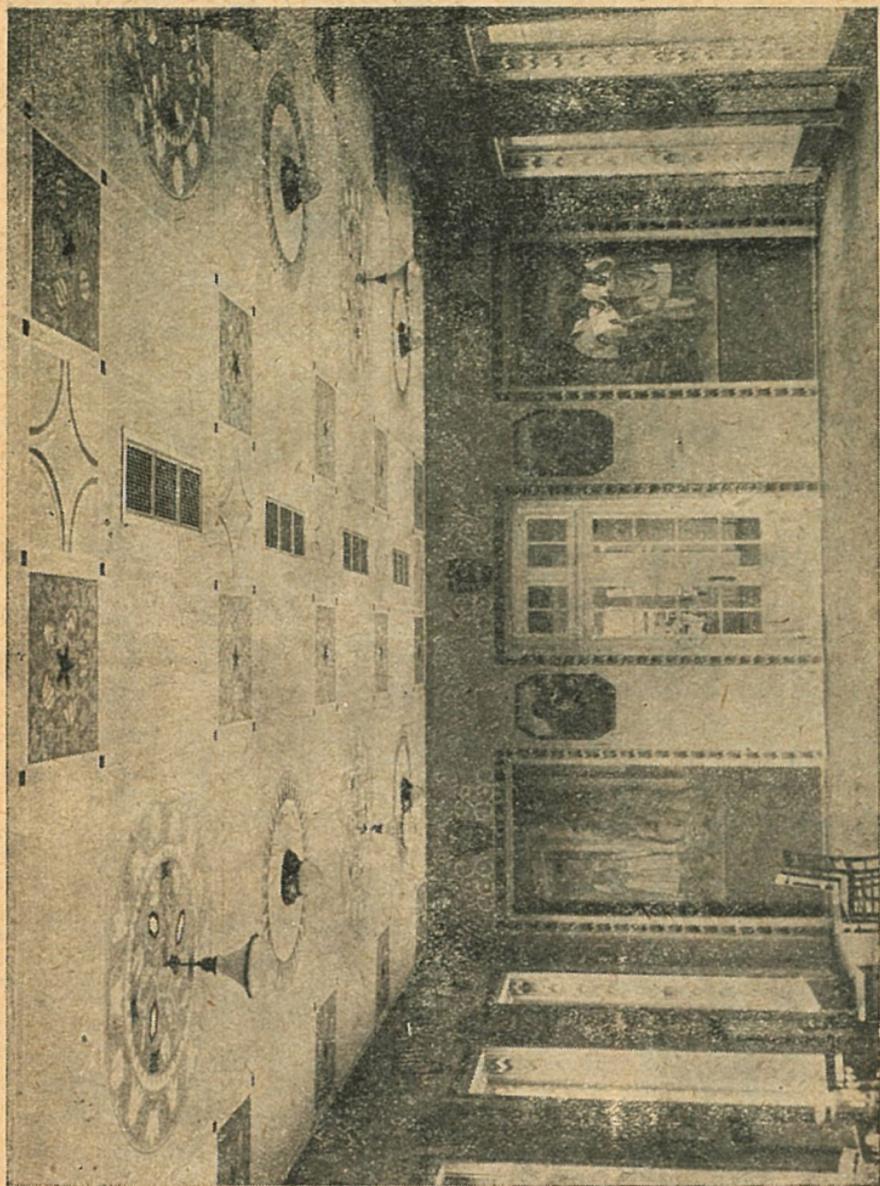
У горішній частині парку, серед санаторних корпу-
сів, потопає в зелені курзал.

У парку ж і майданчики для ігор та фізичних вправ.
Санаторія ім. ВУЦВК. У 1927 р., на відзначення
десятиріччя Жовтня український уряд ухвалив
збудувати на одному з кращих українських курортів
в Одесі, на курорті ім. Пролетарської Революції
(Хаджибеївський лиман), першу всеукраїнську се-
лянську санаторію ім. ВУЦВК. У червні 1928 р.
санаторія вперше прийняла 150 хорих селян з усіх
кінців радянської України.

Величний будинок, збудований за останнім словом
техніки, являє собою справжній палац для селян.
Багато повітря і світла, великі палати для хорих,
величезні залі для їдальні — все тут нагадує за
здоров'я, за гігієну. При санаторії організовано
широку медичну допомогу — електрокабінет, ля-
бораторія тощо. Щоб можна було використати

22 зимовий час, при санаторії побудовано першу зимову грязьолікарню, і вже цієї зими 400 хорих бідняків - селян використали неробочий час для зміцнення свого здоров'я.

Зваживши на те, що в селянській санаторії хорі повинні дістати не лише лікування, а й культурне виховання, звернено особливу увагу на те, щоб культурно - освітню роботу пристосувати до особливих потреб селянства. Величезний клуб, кімнати для відпочинку, бібліотеки й ігри — усе це мають хорі в своєму розпорядженні. Стіни, стелі в клубі та в кімнатах для відпочинку прикрашено малюнками кращих художників, картинами, що говорять про індустріалізацію країни, про колективне господарство та великі завдання, що стоять перед радянською країною. Усе це справляє велике вражіння. На дозвіллі хорим читають лекції з усіх питань політичного характеру, з сільського господарства та кооперації. Селянська санаторія — це та школа, де хорі, лікуючись, використовують своє дозвілля для політичного й загального розвитку, де вони наочно переконуються, що таке радянська влада.

Заля санаторіі ім. БУЦІВК

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ
Хорі селяни

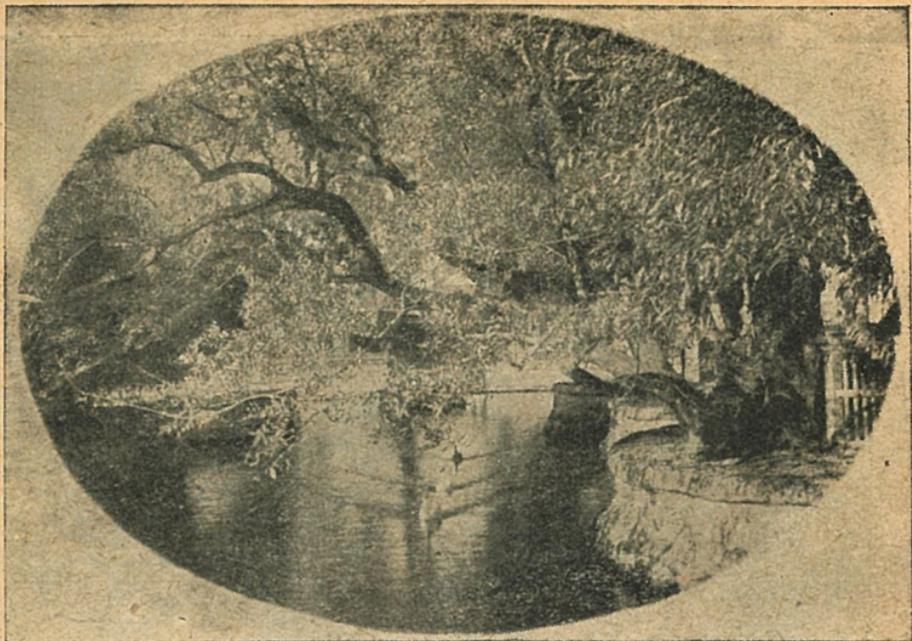

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ
В санаторії

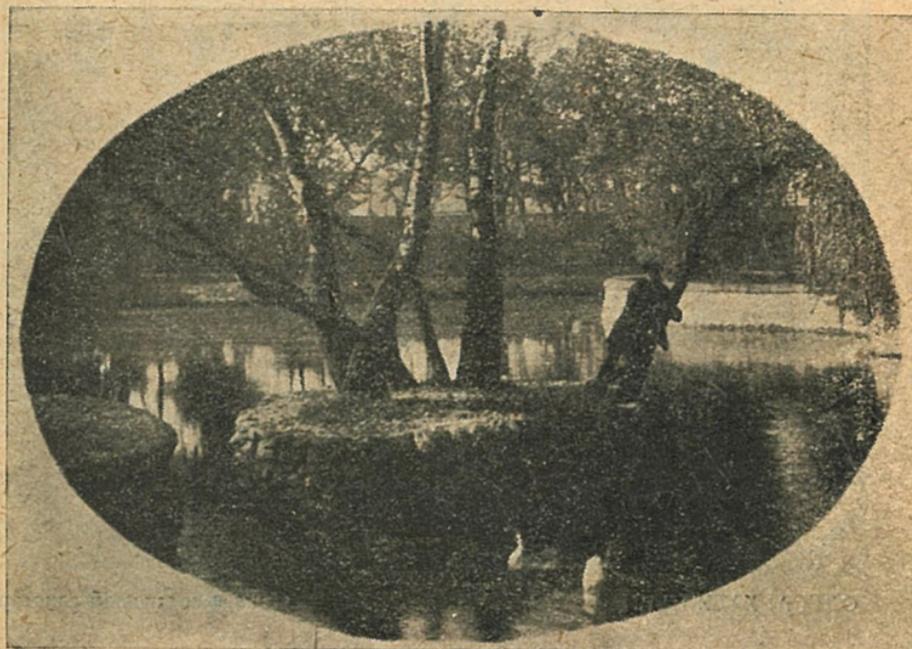
ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ

Стіна в селянській санаторії)

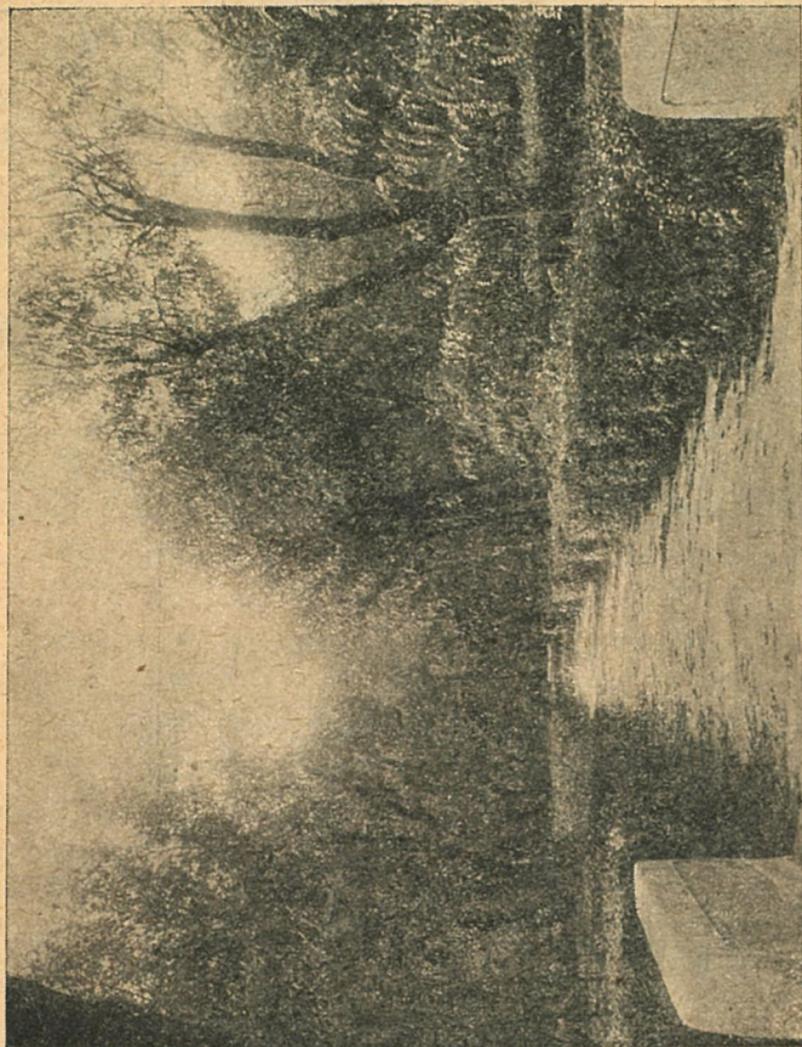
ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ

Став

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ

Став. Пливають білі лебеди

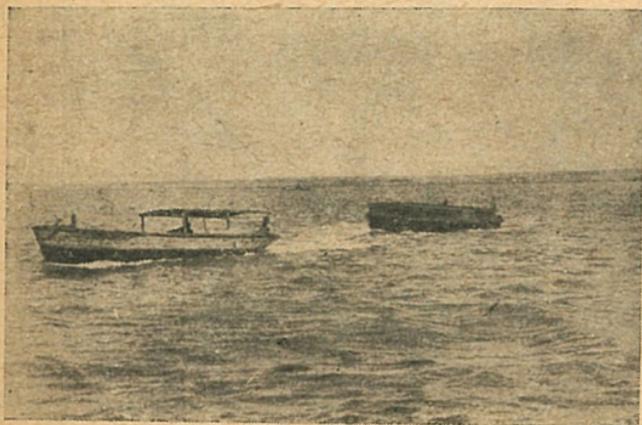
ОДЕСА, ХАДЖИВЕЙ

Парк. Дорога до санаторію

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ

При вході до парку

На ламані
Катер з баржею

ОДЕСА, ХАДЖИБЕЙ

ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

Хорі за фізкультурою

Цей курорт розташований біля Пролетарського бульвару в Одесі й посідає велику садибу на березі Чорного моря. У низці корпусів перебувають хорі, до послуг їх є добре встаткований закордонною апаратурою інститут фізичних метод лікування, гідропатія, морський ванний будинок, електролікарня, світлолікарня, цандерівський відділ, інгаляторій, рентген-кабінет, солярій, лабораторія тощо. Поліклініка приймає хорих амбулаторно-курсорових, бо санаторні хорі перебувають під доглядом лікарів.

Соняшні ванни, грязьові, інгаляторій, рентгенівський кабінет, відділи — цандерівський, масажний, вуглекислих ванн, електролікувальний, гідротерапевтичний та терматевтичний — ось той лябіринт, де лишає свою хворобу недужий, ось те джерело, де він набирається сил.

30 Цілий рік працює цей інститут, винятковий у системі курортів України.

Він увесь час іде шляхом зміцнення, збільшення своїх спроможностей. Самими устаткуваннями, зрозуміло, не обійдеся. Зрозуміло, що до цього ще потрібний і догляд за хорими. Для цієї мети запрошено найвідоміших професорів. Усі вони завідують окремими відділами. Всі вони оглядають хорих. Всі лікарі радяться з ними завжди, доповідаючи про перебіг хвороби в кожного хворого. Заслуга інституту ще й та, що, крім безпосереднього лікування, він провадить науково-дослідну роботу в справі вивчення лікувальних чинників усієї України.

Клініки інституту вивчають хвороби серця, нервів та ревматизму. Для цього існують різні лабораторії.

До речі, хемічно-фізична лабораторія вивчає користь піску всіх курортів та вплив його на організм. Клініка суглобових хвороб вивчає вплив од зимового грязьолікування.

Від курорта шлях веде до пляжу. Цим шляхом ідуть хорі по соняшні ванни, там на пляжі вони лежать вільними годинами. Соняшне проміння загартовує тіла блідих мешканців великих міст.

Хорі часто купаються в морі, катаються на човнах.

Лермонтовський курорт сполучається з центром трамваєм.

Вінституті фізичних метод лікування на Лермонтовському курорті лікується багато тисяч людей. Звичайно, це не тільки санаторні хорі. Тут є чимало

амбулаторно - курсових, серед них чимало міських мешканців. 31

Приїжджі знаходять собі помешкання поблизу курорта в готелях, або в самому місті.

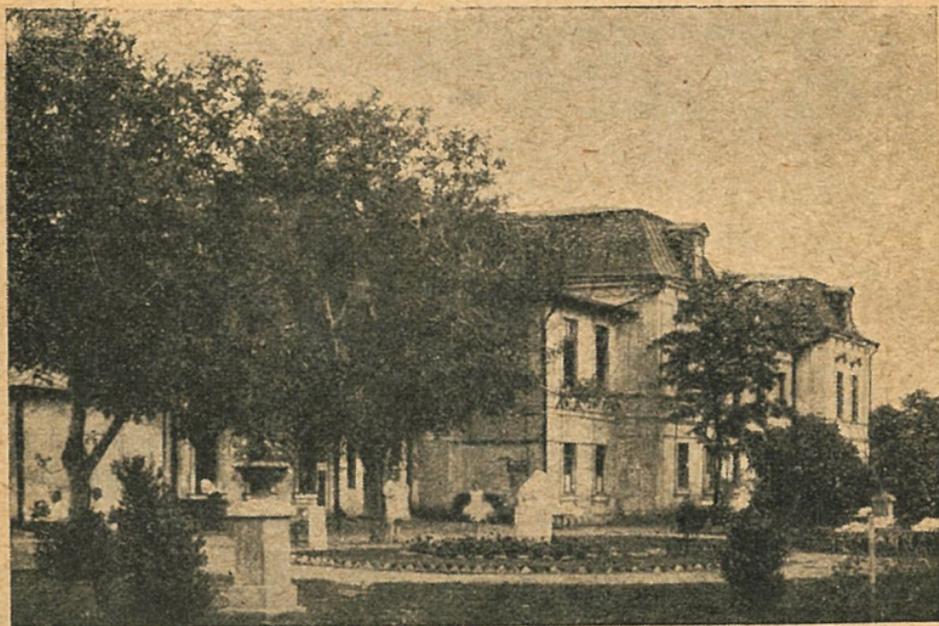
ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВ-
СЬКИЙ КУРОРТ

Приймає електриванну

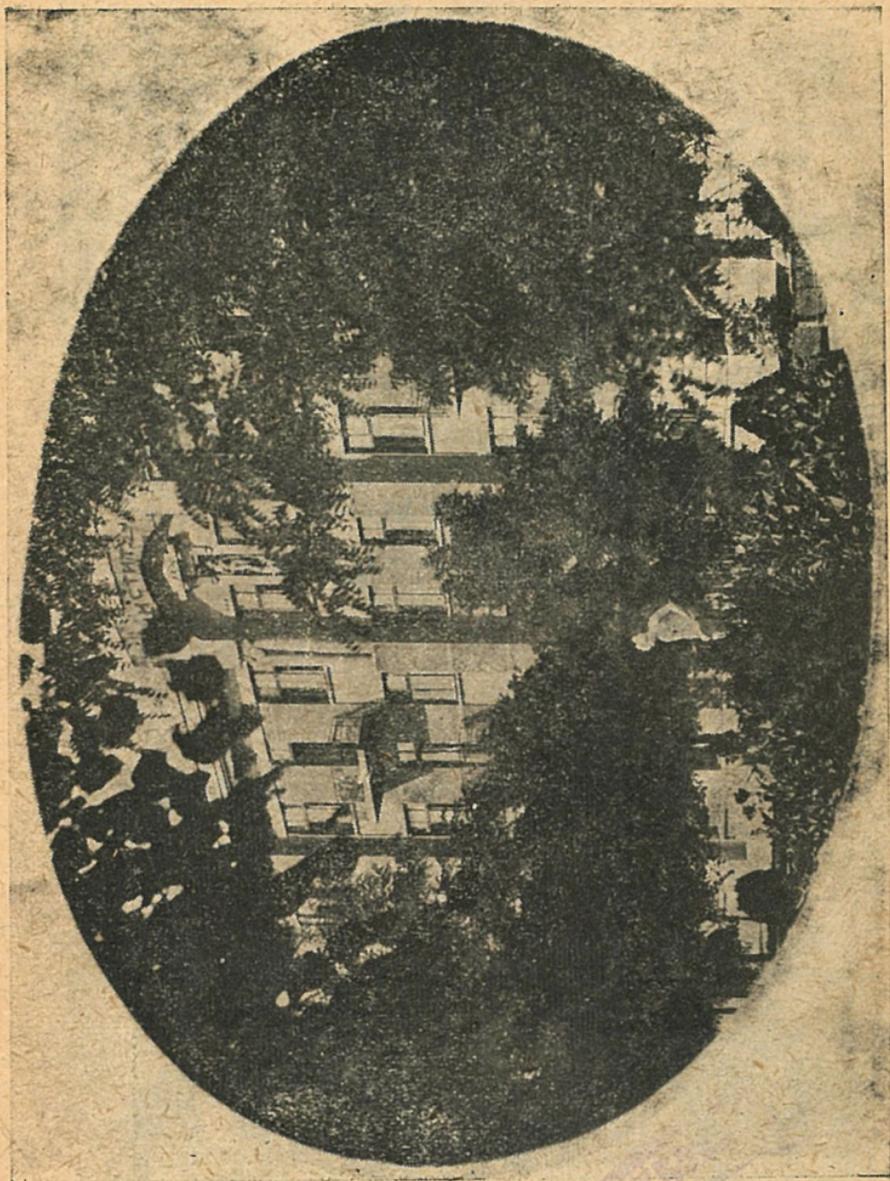
ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

Парк

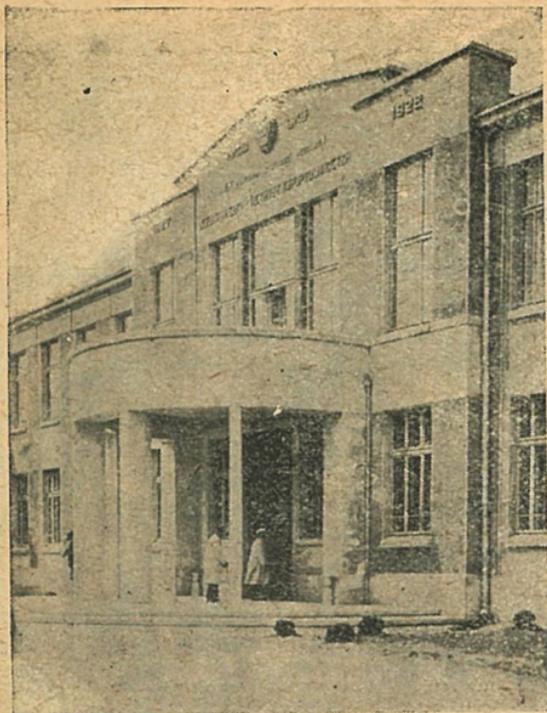
ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

[III - й'корпус]

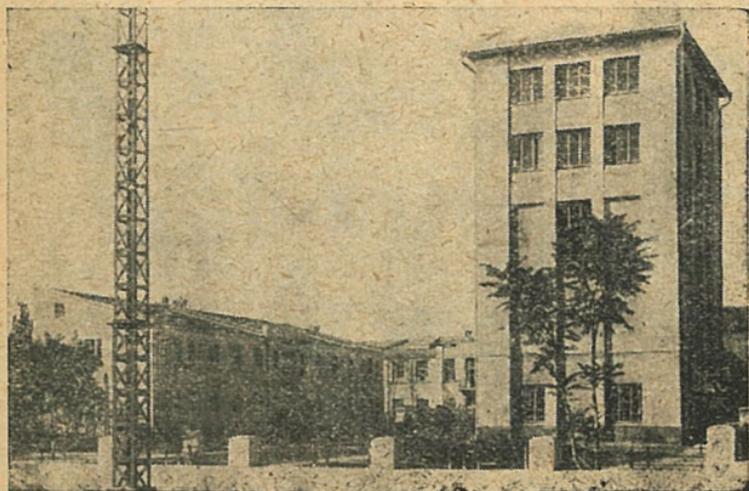

Головний корпус санаторії

ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВ-
СЬКИЙ КУРОРТ
Всеукр. ін-т курорто-
знавства

ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

Водолікарня

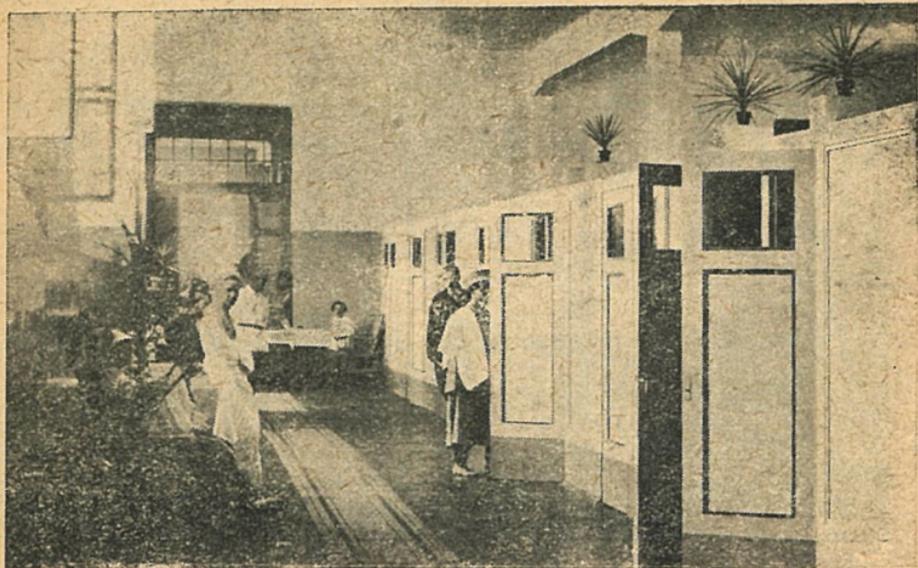
ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

Їдальня

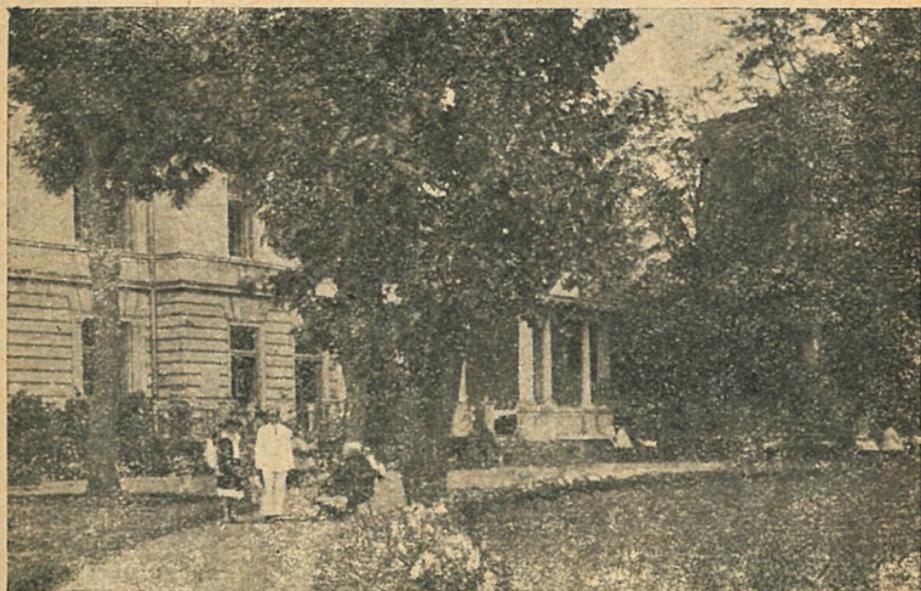
ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

Кардіологічна санаторія

ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

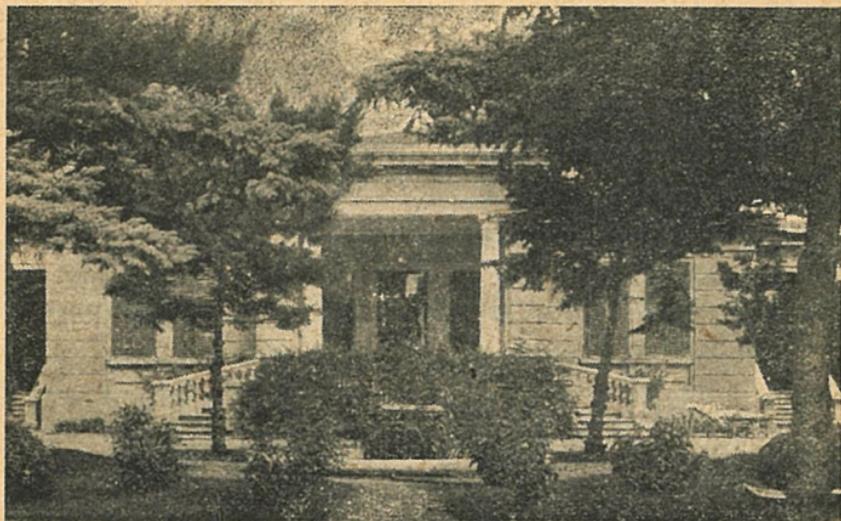
Бальнео - фізіо - процедури

ОДЕСА, ЛЕРМОНТОВСЬКИЙ КУРОРТ

Клініка для хорих на серце

АРКАДІЯ

ОДЕСА. АРКАДІЯ

1 - а санаторія ім. Семашка

Аркадію в Одесі називають Рів'єрою.

Трамваєм їдете колишнім Французьким бульваром, що починається від кінофабрики ВУФКУ. Вздовж усього бульвару будинки відпочинку Одеської страхової каси, тубсанаторія, санаторії ім. Держинського, ім. Чубаря, для нервових хорих і ін. Праворуч, ніби просто над морем, двоповерховим будинком розляглася водолікарня. Перед цим будинком — пляж. Пляж невеликий, але він пропускає за день понад 7000 чоловіка. Ліворуч — естрада, сад, столики на балконі, звідки видно приморську далечину, де вітер ніжний, як уранці, де видно велетенські пароплави, що ввесь час ідуть у порт, або відходять у далекий рейс за кордон. А внизу, ніби біля самих ніг, сновигають човни, баркаси та

38 моторки. Далеко - далеко, скільки око згляне, розкинулись скелі. Вони нагадують справжні гори. Здається, вистачило б сили за два - три тижні відпочинку розлити в шумі моря все — галас великого міста, і біль, і втому, і напруженість нервів, втому серця і гуд у голові від праці...

У свята, неділі, дні відпочинку та по обіді під спеку пролетарі Одеси приїздять сюди до соняшної Аркадії, до своєї Рів'єри.

... Санаторії і дачі розташовані між квітниками. Аркадія — справжній морський курорт для лікування морем і чистим озонованим морським підсонням. Санаторії ім. Чубаря та Семашка розташовані на Французькому бульварі близько від моря.

Кімнати для одного та двох - трьох хорих.

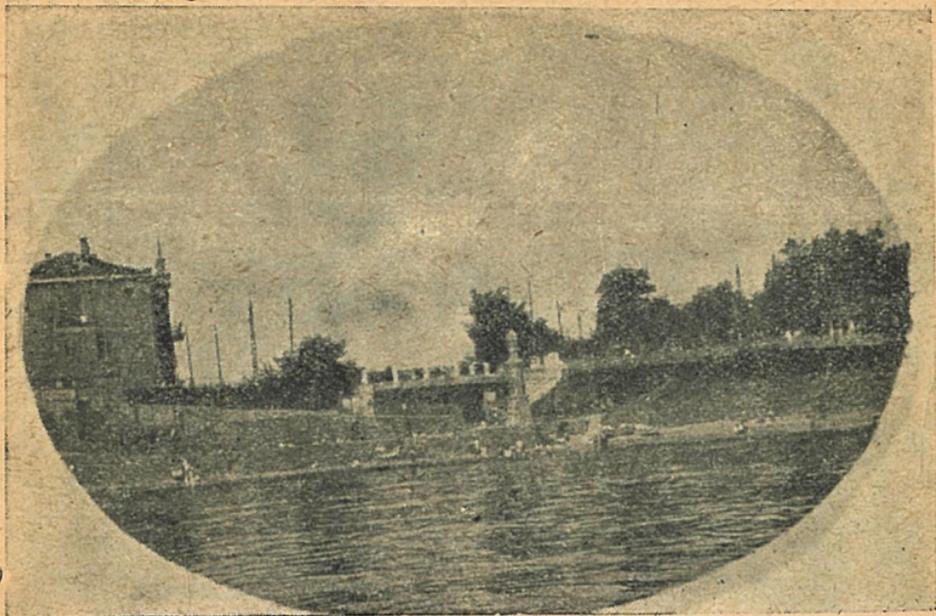
Дієтична їдальня під доглядом лікарів.

Поліклініка при водолікарні приймає недужих на всі хвороби.

Дачі. Хорі, яким не потрібне санаторне лікування, можуть знайти кімнату в дачних будинках, розкиданих близько від моря.

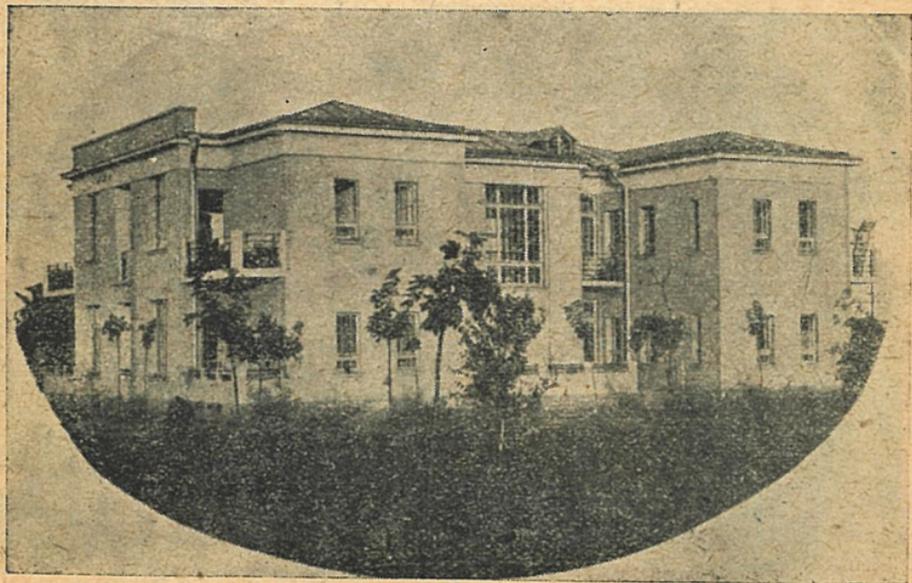
На березі моря — чудовий ресторан, звідки мальовничий вид на море.

Сполучення з містом трамваєм №№ 17, 25.

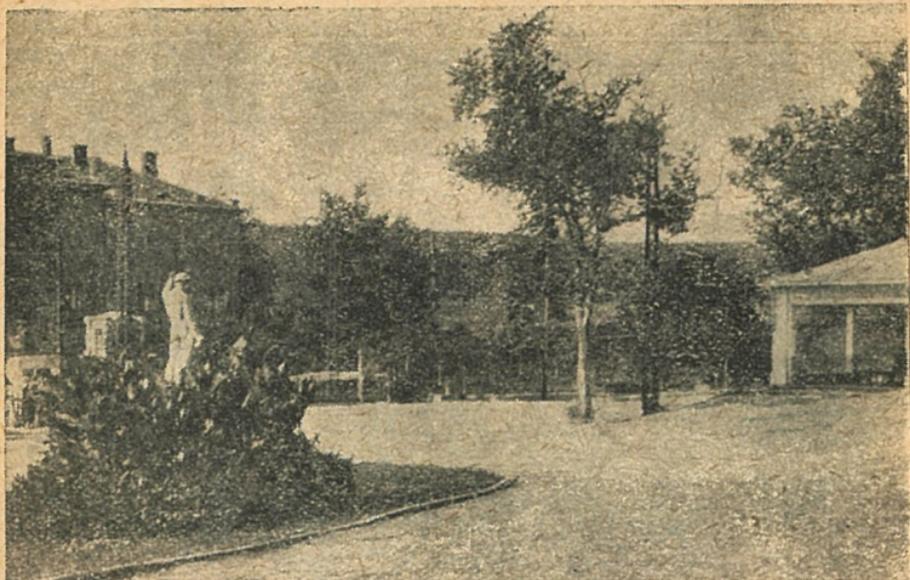
ОДЕСА, АРКАДІ

Пляж

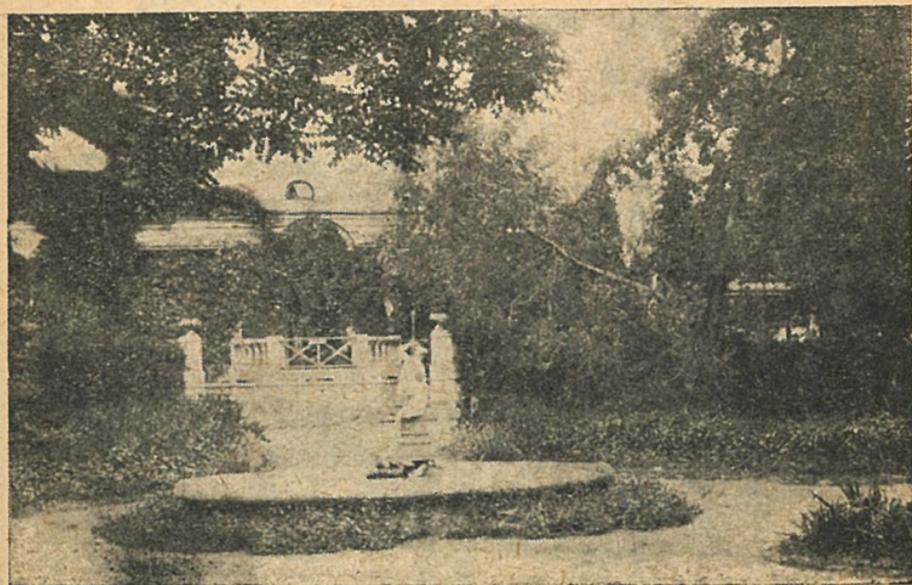
ОДЕСА, АРКАДІЯ

Санаторія № 3

ОДЕСА, АРКАДІЯ

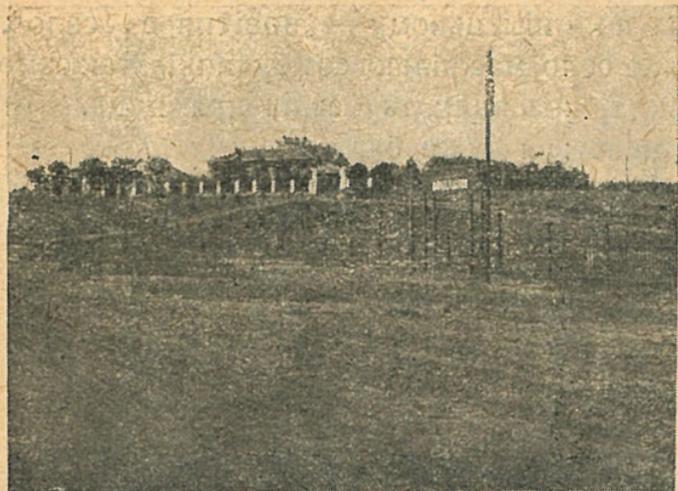
Ліворуч полклівіка - водолікарня. 3

ОДЕСА, АРКАДІЯ

Лача Одкурупру

ЮСТДОРФ

ОДЕСА,
ЛЮСТ-
ДОРФ

Парк для
хорих дітей

Люстдорф — морський курорт понад самим берегом моря.

Він за 24 кілометри від м. Одеси. Гарні кліматичні умови, чудовий берег курорта вславили його особливо як дитячий курорт.

Підсоння в Люстдорфі степове й морське.

Санаторія для дітей стоїть на взгір'ї.

Діти тут перебувають під доглядом лікарів та педагогів.

У морському ванному будинку беруть теплі морські ванни та лікуються грязями.

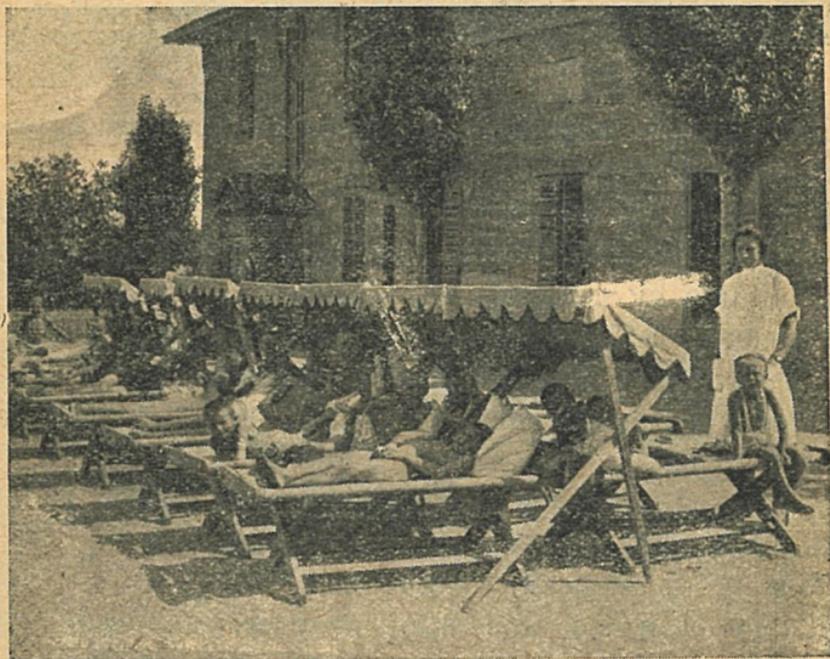
Тут чудові морські купальні.

Поліклініка для амбулаторних недужих на всі хвороби. Для дорослих із дітьми є пансіонат.

Крім того, є окремі кімнати на дачах Куруправи, а також і в німецькій колонії.

42 Люстдорфський курорт розташований поруч німецького села Люстдорф.

Люстдорф по - німецькому — „повітряне село“. Чепурненьке село, має кілька сот будинків, так само чепурненьких, красивих, та безліч крамниць. Сюди з'їжджається дуже багато хорих. Сполучення з містом трамваєм.

ОДЕСА, ЛЮСТДОРФ] Діти в санаторії під час мертвої години]

ОДЕСА, ЛЮСТДОРФ

Курортна поліклініка

ОДЕСА, ЛЮСТДОРФ

Дитяча санаторія

ОДЕСА, ЛЮСТДОРФ

Година фізкультури для [дітей]

ОГЛЯД ОДЕСИ

Природничо - історичний музей.

Колишній Воронцовський палац.

Історично - археологічний музей — майдан Комуни, № 4.

Музей Революції — вул. Ласточкина, № 6.

Сільсько - господарський музей — бульвар Фельдмана, № 4.

Музей полювання та рибальства — площа Карла Маркса, № 7.

Державний художній музей — Пушкінська вул., № 9.

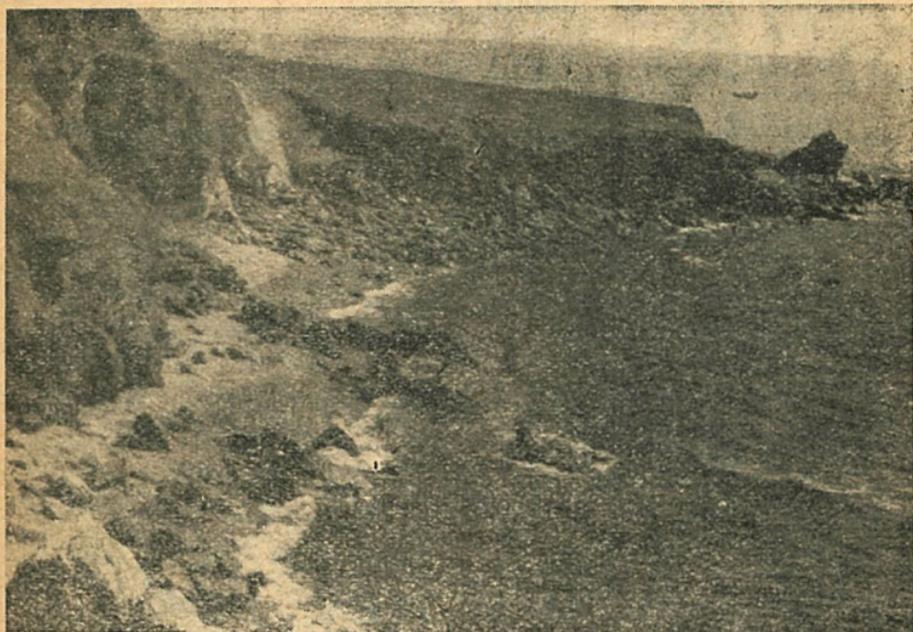
Народно - художній музей — вул. ім. Короленка, № 5.

Морський музей — бульвар Фельдмана, № 9.

Военний музей — будинок армії та фльоти.

Музей гігієни — вул. Жуковського, № 38.

10570 10/10

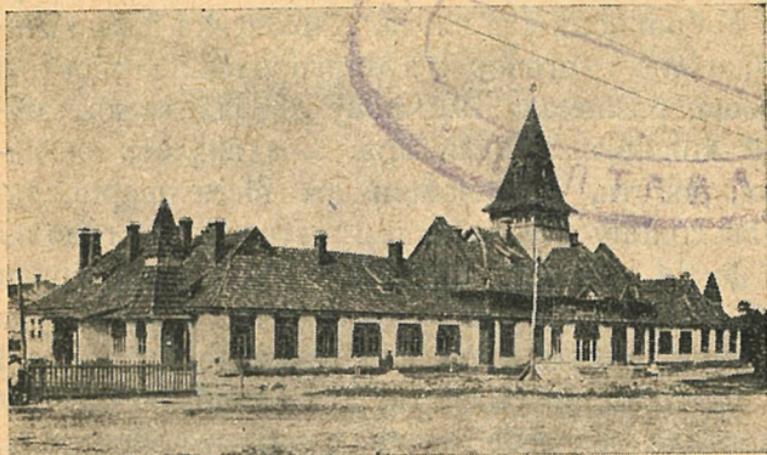
ОДЕСА, АРКАДІЯ

Берег моря

МИРГОРОД

БІБЛІОТЕКА

КУРОРТ МИРГОРОД

МИРГОРОД

Водолікарня

Нещодавно ВУФКУ випустило чудовий короткометражний фільм „Миргород“.

З поступовою млявістю, як і було це в старому, занедбаному, загидженому селі, показується (у першій частині) Миргород за описом М. Гоголя. Поволі блукають вулицями люди, у невилазній багнюці лежать свині, заважаючи рухові.

Мряка. Тиша. Грязь. Старий Миргород. І раптом — він оживає. Раптом, наче не життя це, а побутовий кінофільм, гра, омана — встає новий, рядянський Миргород — курорт, який дає людству найвищу радість, сенс життя — здоров'я.

Кіно відбило життя.

У самому осередкові України, поруч з Лубенщиною, є два мінеральні джерела, куди їхати від Полтави 2 години. Перше відкрито було всього

50 14 років тому, але вода встигла завоювати собі чималу популярність далеко поза межами України. Джерело відкрито досить випадково, коли шукали доброї води для питва. Харківська фірма Віннінга, згідно з договором з Миргородською міською управою, розпочала 1912 року свердлити артезійський колодязь. Після довгої, здавалось безнадійної, роботи, пройшовши аж вісім шарів, які давали солону воду, Віннінг натрапив на глибині 2206 футів на воду, що забила міцним водограєм на 10 аршин вище рівня землі. Тепла температура цієї води, хмари пари над джерелом у холодні дні, її солоний смак та дух водню-сульфіду привертали до себе увагу спочатку населення, а згодом і лікарів.

Місцеве населення почало користуватися цією водою для лікування й вивозити бочками у сусідні села. Поступово розширювалася мережа її вживання, і воду почали брати для ванн та пиття. Маючи в собі хлорид натрію, Миргородська вода своїми властивостями легкої води виварної соли наближається до Баден-Баденського джерела *Nanpfosolenquelle* та Оахенського джерела *Quirinus - quelle*.

Чиста, прозора, злегка солонкувата, з температурою 21,2°С. Воду вживають на курортах для лікування. Газована, вона набуває надто приємного смаку й охоче вживається не тільки на лікування, але й як столова вода.

Миргородську воду п'ють при захворюваннях шлунково-кишкового каналу, подагрі, дишних трактів тощо, а при захворюваннях суглобів, ревма-

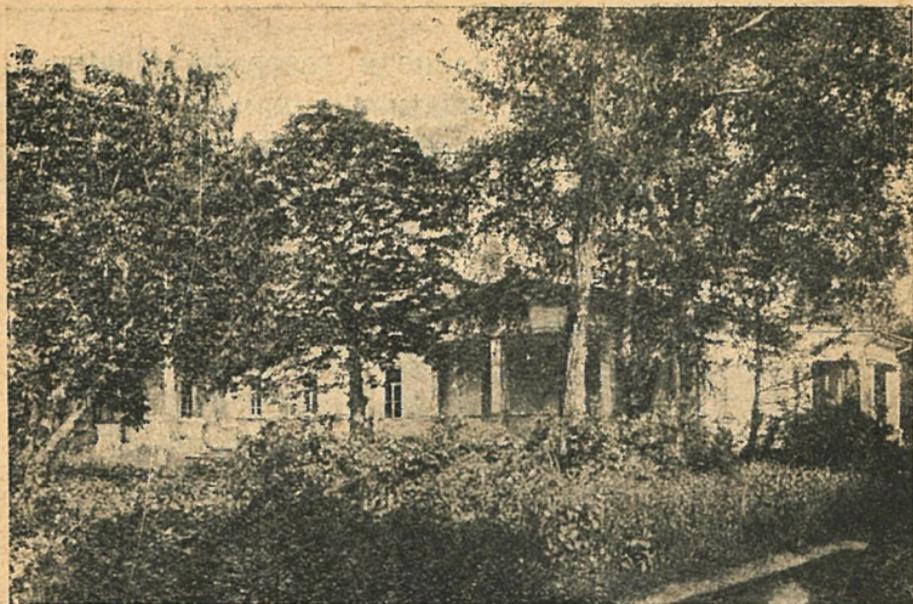
тичних, подагричних тощо, запаленні нервів, невралгії — беруть ванни. 51

Самий Миргород, за нарисом географа Овчиннікова, є одне з найсимпатичніших міст України. Біленькі хатки тонуть в зелені, в садках. Підсоння дуже спокійне, рівне. Влітку не жарко, дощів мало.

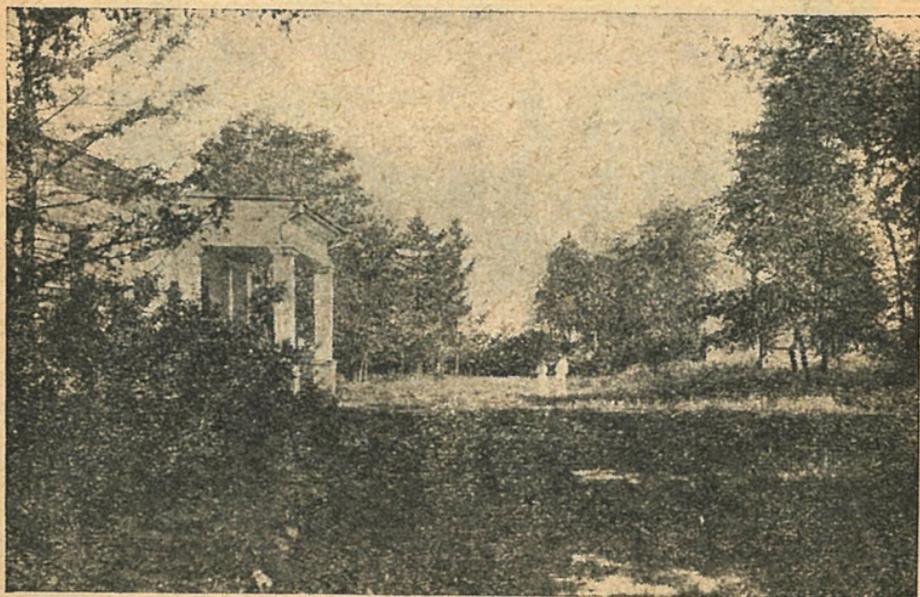
МИРГОРОД

Джерело

МИРГОРОД

Санаторія курорта

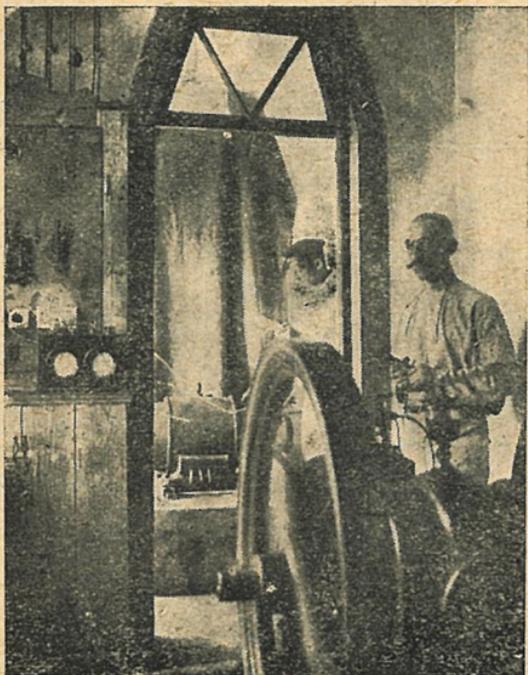
МИРГОРОД

Курортний садок. Альтанка

МИРГОРОД

Парк курорта

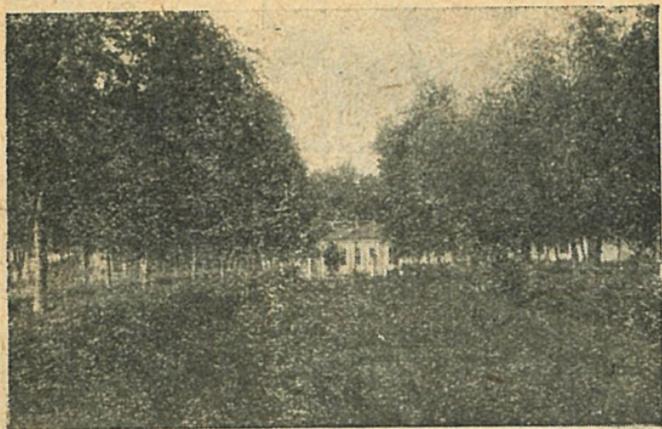
МИРГОРОД

У заводі „Миррад“

ГАДЯЧЕ

СЕРІАЛ

КУРОРТ ГАДЯЧЕ

ГАДЯЧЕ
Алея парку

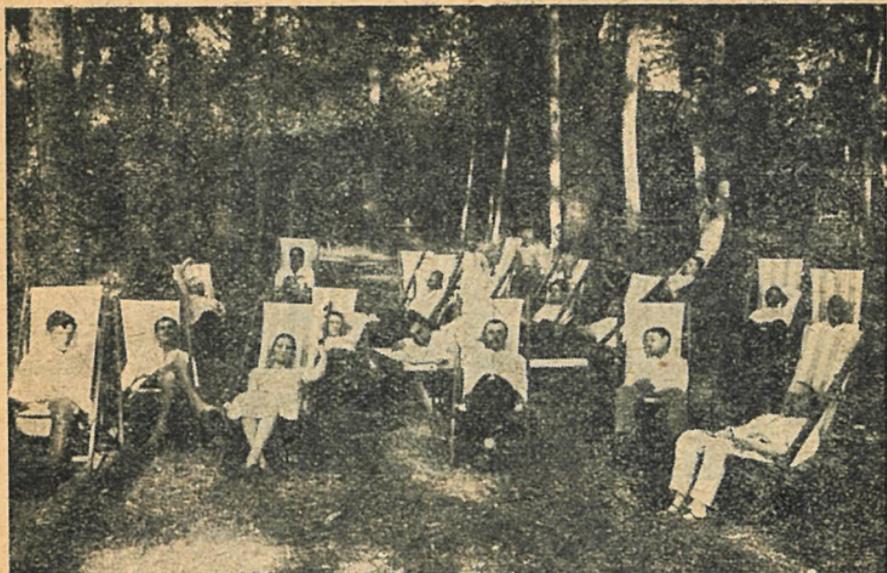
Курорт Гадяче на Полтавщині. Лікувальні заклади розташовано на високому березі річки. Псьол серед густого лісу. Саме місто надто мальовниче. Ліс, сосни — дані для лікування туберкульози з активним і неактивним чи то потайним перебігом хвороби. У санаторії провадиться штучний пневмоторакс. На курорті є рентгенкабінет, водолікарня. Гадяче, як курортна місцевість, відоме давно. Ще Микола II приїздив на відкриття його.

Аджеж тільки за останні часи, коли курортом стала відати Українська курортна управа, він розвинув величезне курбудівництво.

З весни 1931 р. будується новий корпус санаторії. 165 га лісу відведено під санаторію.

Будується біологічна станція. Курорт має молочну ферму. Райвиконком виділив 60 га під радгосп.

Із закінченням усіх будівель курорт перепускатиме по 500 чол. хорих на місяць, замість 100 — 200 теперішніх. Курорт Гадяче функціонує цілий рік.

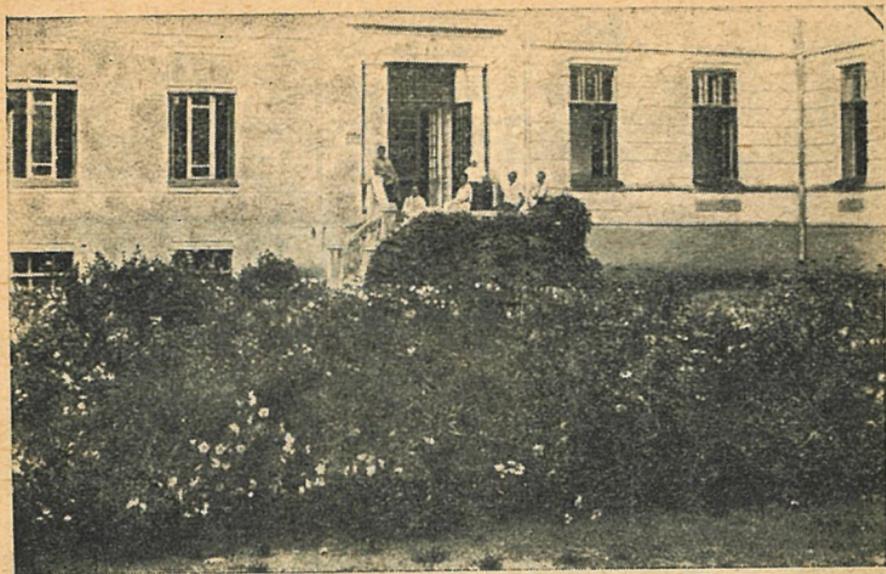
ГАДЯЧЕ

Санаторія. Час відпочинку

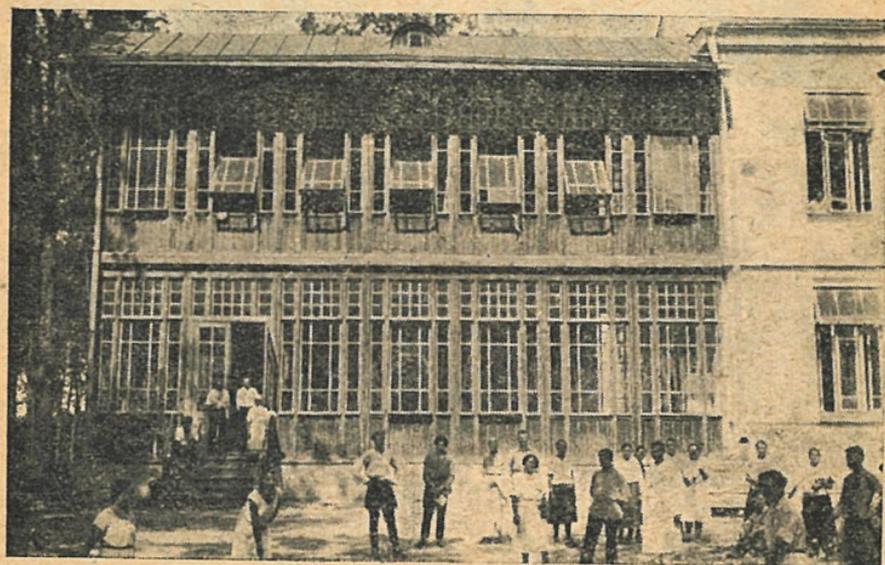
ГАДЯЧЕ

Хорі катаються на човнах

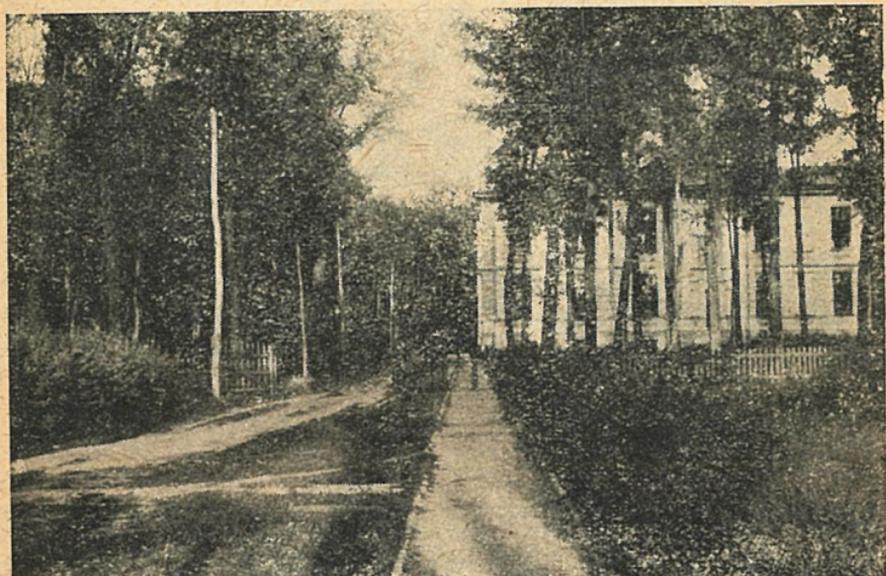
ГАДЯЧЕ

Тубсанаторія

ГАДЯЧЕ

Веранда для зимового грязьолікування

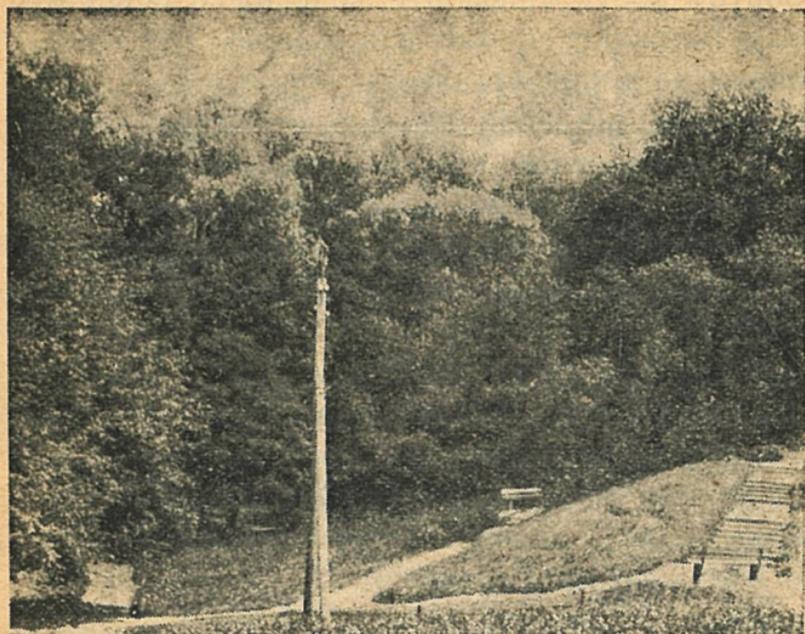

ГАДЯЧЕ

Хід до головного корпусу

„Б М В“
(БЕРЕЗІВСЬКІ МІНЕРАЛЬНІ
ВОДИ)

БЕРЕЗІВСЬКІ МІНЕРАЛЬНІ ВОДИ

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

[Східці до головного джерела

За 20 верстов од Харкова і 5¹/₂ верст од Люботина—на хуторі Березова понад 70 років тому лікарі звернули увагу на „теплі води“, якими користувалися здавна селяни сусідніх сіл.

Років 50 тому Харківське медичне товариство зацікавилася цілющою властивістю цієї води і розпочало свої докладні дослідження.

Хоча висновки ХМТ і були видруковані в журналі Міністерства освіти (том 123, сторинки 873—875), але надто довго на цю місцевість і воду не звертали уваги. Тільки аж після Жовтневої революції, коли зрештою самі трудящі

64 почали піклуватися за своє здоров'я, знову звернулися до Березівських мінеральних вод, які стали курортом всеукраїнського значення після впертих праць і досліджень як над водою, так і над її впливом на хорий організм.

Курорт Бер. мін. води розташований серед мальовничої, безболотної, здорової місцевості — десятина на 40, під луками, що заросли деревом в долині річки Уди та під савком — понад 5 десятина. Стоїть він на схилі невисокого Дніпро-Донецького межиріччя.

Долина досить густо поросла лісом.

З північного сходу — за течією річки Уди — ця місцевість захищена високістю лівої закраїни тієї ж таки долини, вкритою густим лісом, серед якого є кілька сіл: Гаврилівка, Куряж (відомий дитячою колонією ім. Горького).

Високість місця над рівнем моря доходить тут 504 футів.

У балці, що коло хутора Березова, із заходу на схід виходягь на поверхню чотири джерела, які й є ті самі лікувальні джерела, що лікують людські недуги.

Аналізи води Березівки доводять, що вмістом заліза та кількістю інших складових частин вона дорівнюється до води Спа (Spa), яку вважають за одну з так званих залізових сталевих вод. Крім того, вона не поступається Железноводським водам (Кавказ) і навіть трохи перевищує Липецькі води. За залізову воду її вже давно вважають в бальнеології.

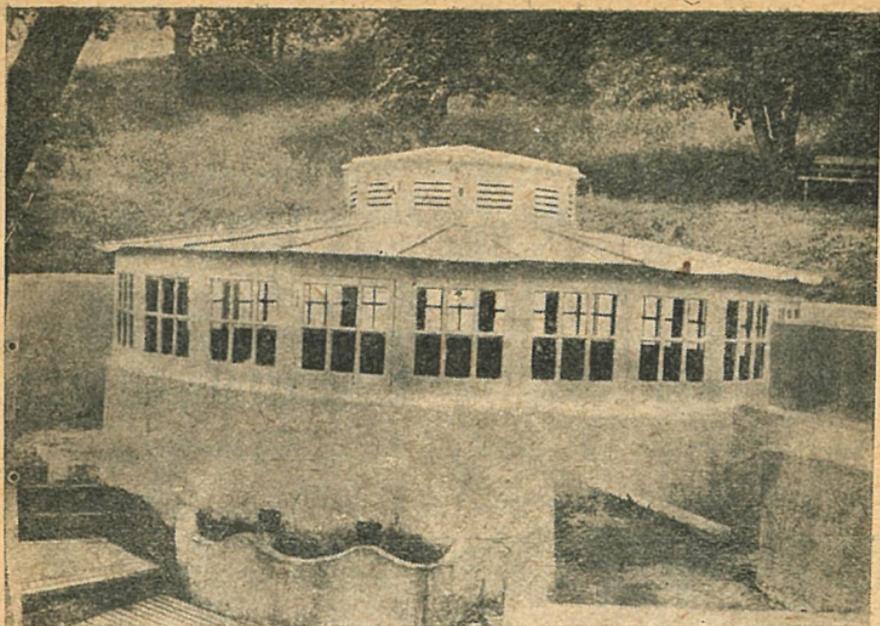
Про це подибуємо вказівки в цілій низці підручників (навіть і закордонних): у Бертенсона, Лозинського, Майера.

Зважаючи на наявність у воді амоніяку, оксидів різних, хлору, броду, йоду тощо, на курорті, де тепер розвинено мережу лікувальних закладів, лікують хорих на недокрів'я, недуги сечового каналу, катарі шлунку від нервового розладу, недуги виміни речовин та діатези (сечокисла діатеза, фосфортурія, діабет), вегетативні неврози, коліти.

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Лябораторія

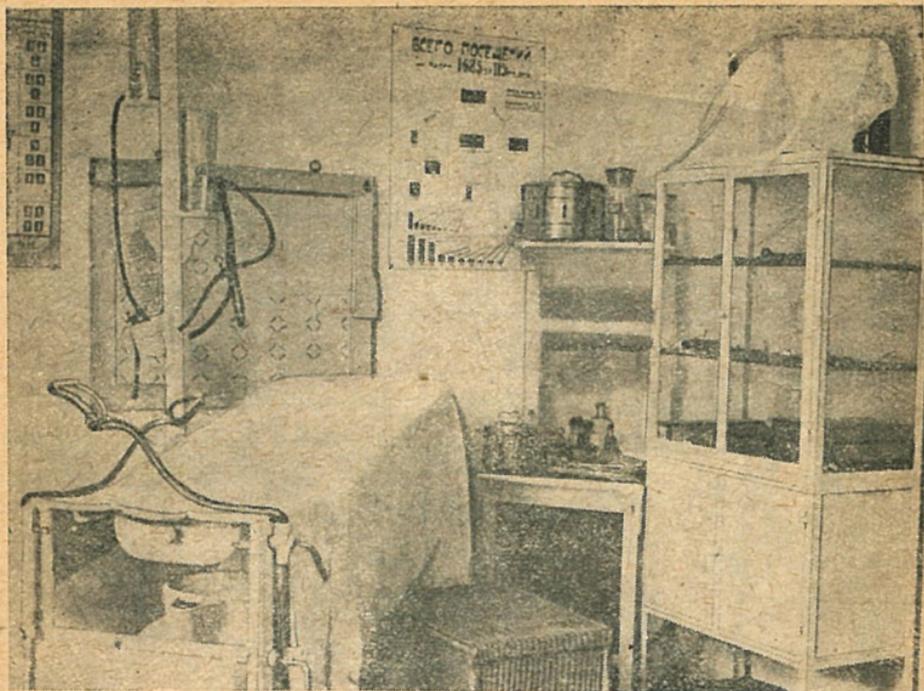
БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Бювет

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Одна з кімнат санаторію

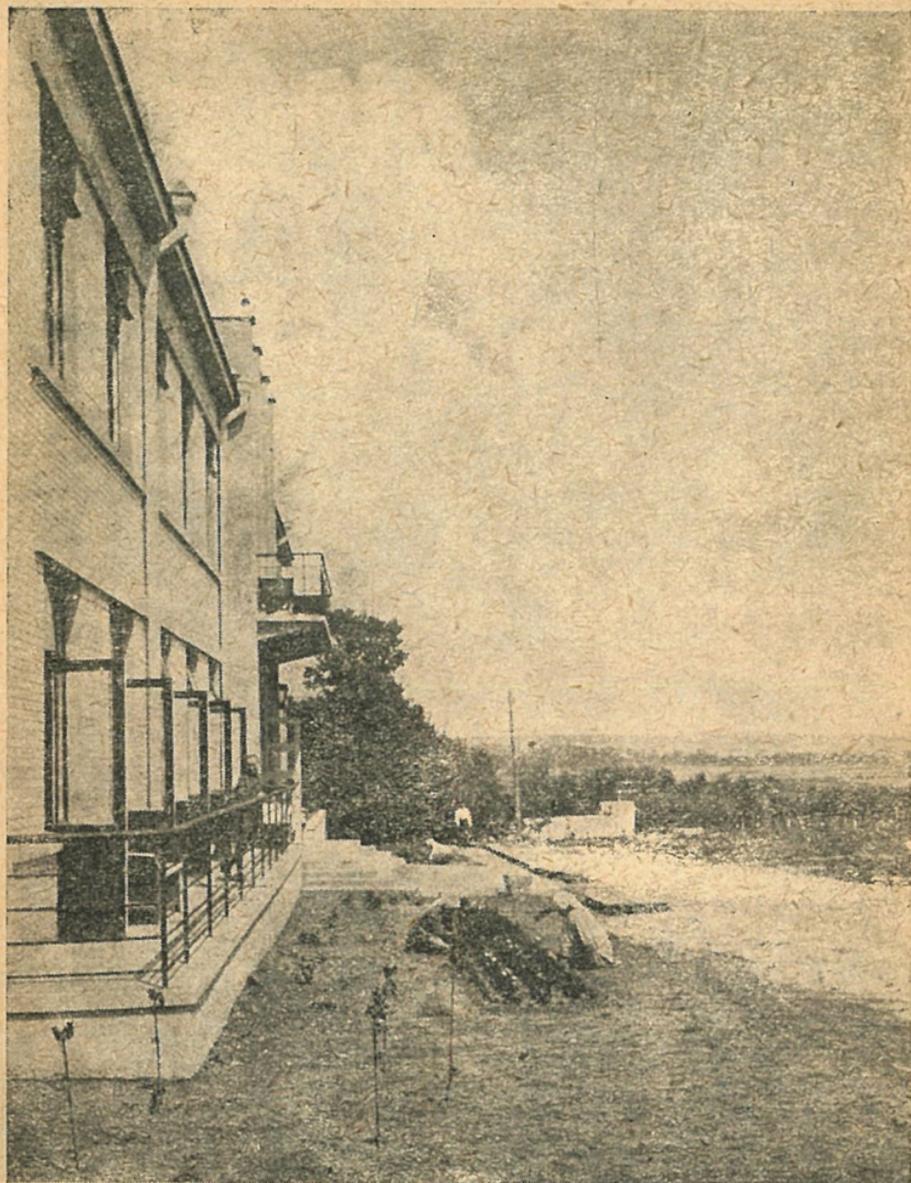
БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Урологічний кабінет

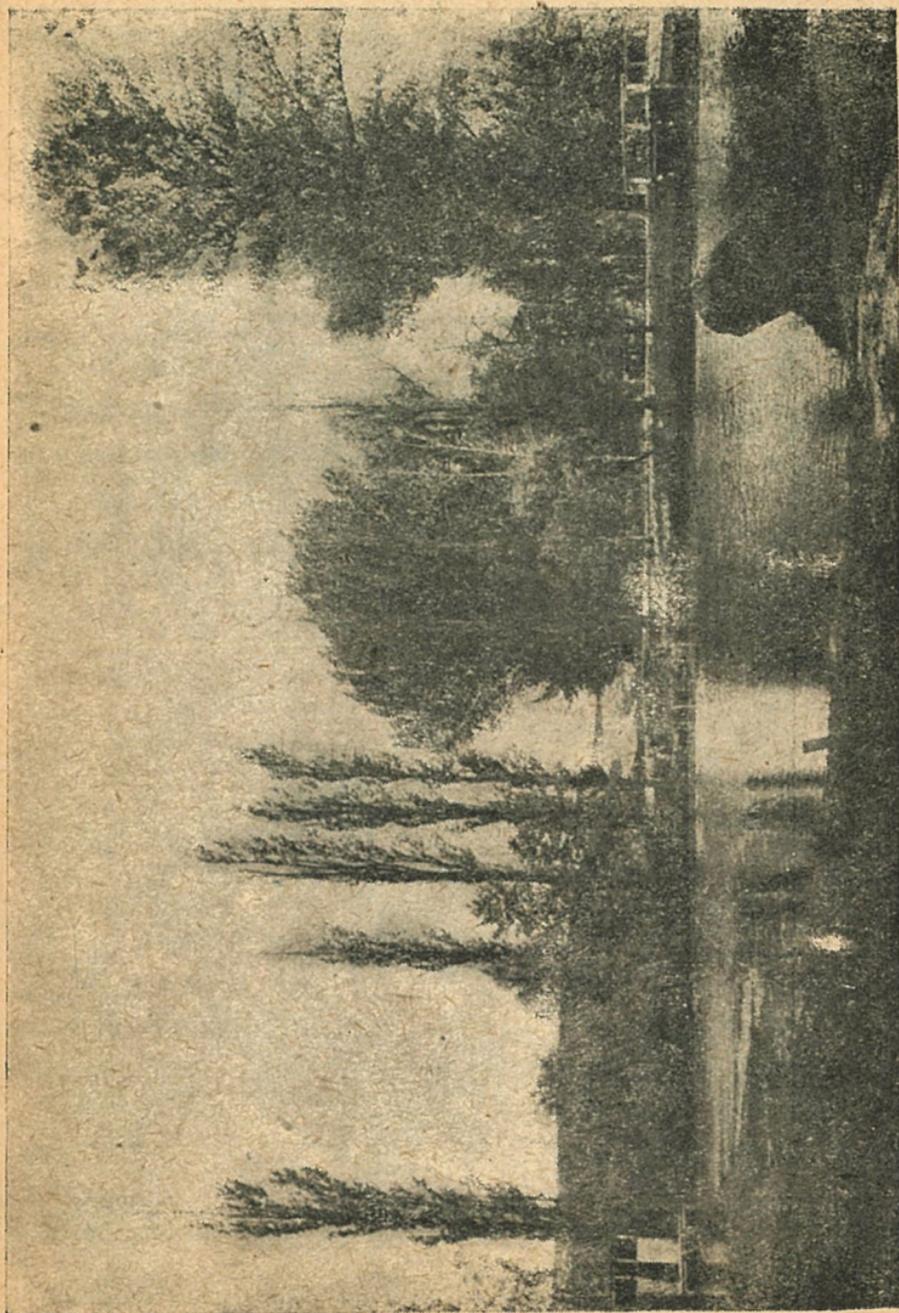
БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Метеорологічна станція

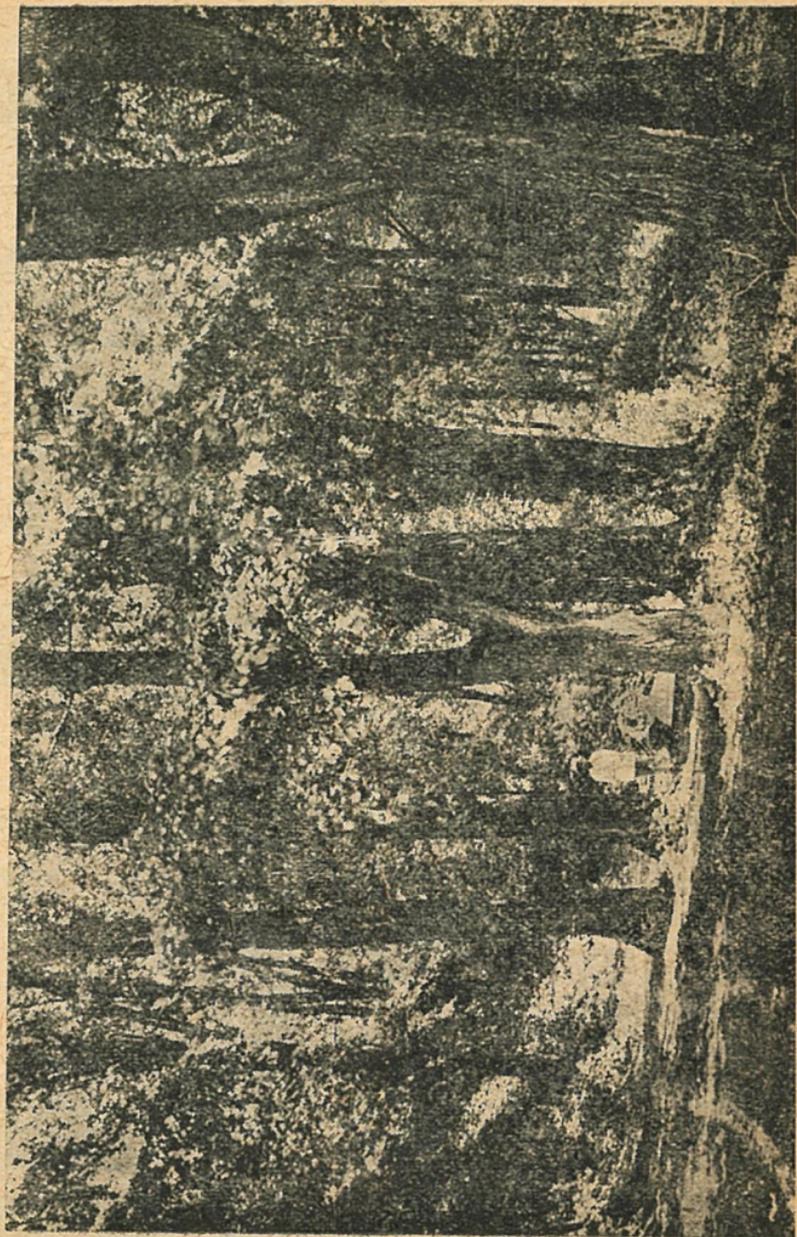
БЕРЕЗ. МІН ВОДИ

Новий корпус санаторії

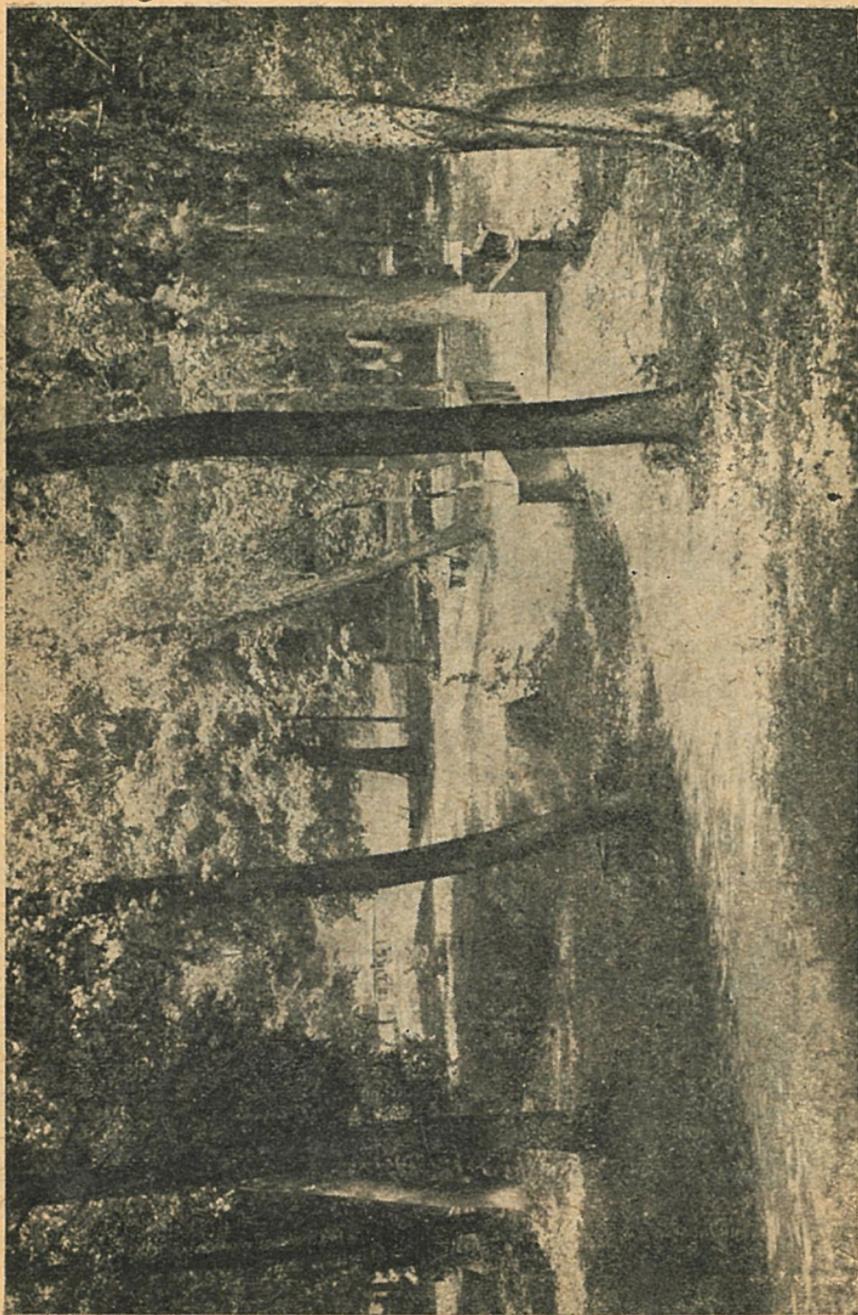
БЕРЕЗ, МІН. ВОДИ

Став курорта

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Старий парк

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Старий нижній парк

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ

Парк

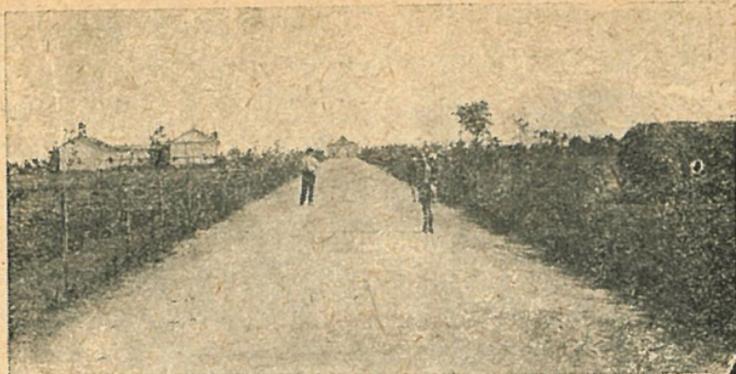

БЕРЕЗ. МІН. ВОДИ,

Для верхнього парку

КИРИЛІВКА

КУРОРТ КИРИЛІВКА

КУРОРТ КИРИЛІВКА

Алея до пляжу

Кирилівка за 60 кілометрів від міста Мелітополя, біля ст. Акимовка. Курорт розташований на підвищеному березі Озівського моря, створюючи куток, один бік якого торкається моря, а другий Молочного лиману, що тягнеться на десятки верст. Лиман відокремлюється від Озівського моря вузькою смугою землі, яка поступово розширюється в так званій Степок. Степок цей тягнеться на 15 верст і створює в кінці великий Бірючий півострів.

Цей півострів чудове місце для пасовиська верблюдів і великих табунів коней. Сюди населення жене на пашу стада верблюдів та скот.

Вздовж Південного боку Кирилівки над берегом моря в три версти завдовжки тягнеться широкий спадилий берег, вкритий чистим білим піском і подекуди черепашечками. Пляж захищений високим берегом від впливу північних вітрів. Винятково приємне вражіння справляють виселки з їх чистими

78 хаткам из саманної цегли та дворами. Основні лікувальні фактори Кирилівки — це грязь, морські ванни, морське купання, виноград і чудове, принадне підсоння.

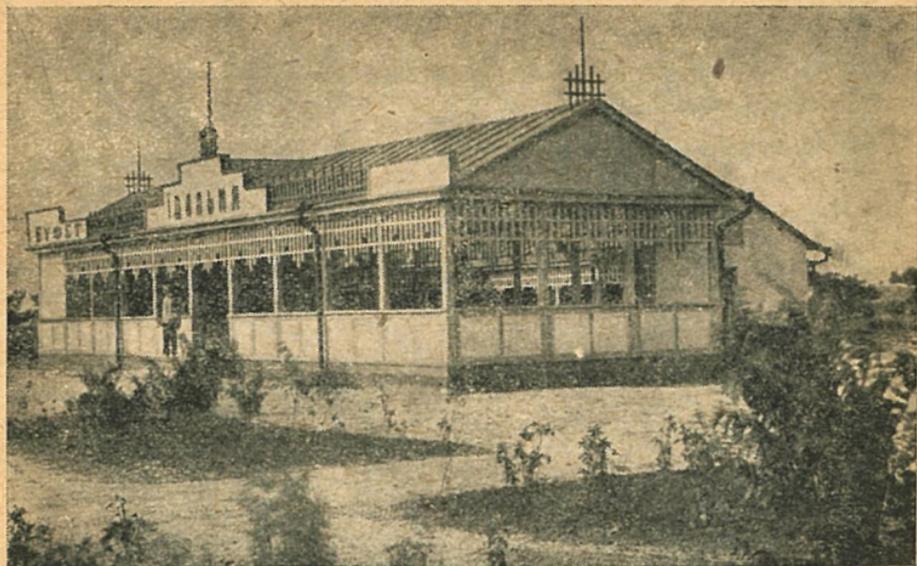
Тут такі умови, що можна організувати кумизолікування, а згодом і сірчані ванни. Лікують тут хорих в грязьолікарні на два поверхи, з електро-світлолікарнею, рентгенівським кабінетом тощо. Завдяки перехідним умовам, на Кирилівці проектується розвинути базу для постачання всім курортам України риби, риб'ячого жиру, винограду, кумизу, м'яса кролів, корів, овець. 1931 року в Кирилівці буде організовано піонерський табір. Бо для дітей цей курорт чи не найкращий з усіх курортів Союзу. Дослідження над дітьми, що перебували тут влітку, доводять, що всі вони не хворіють цілу зиму.

Тут лікують хорих на нерви, ревматизм та подагру.

КУРОРТ КИРИЛІВКА

Під'їзд до курорта

КУРОРТ КИРИЛІВКА

Ідальня

КУРОРТ КИРИЛІВКА

Дляж

КУРОРТ КИРИЛІВКА

Розвозять воду верблюдом

СОСНІВКА

КУРОРТ СОСНІВКА

КУРОРТ СОСНІВКА

В'їзд

Курорт Соснівка набув значення республіканського тільки після переходу до Укркурупру.

Соснівка розташована на березі Дніпра, біля м. Черкас на Шевченківщині.

Основне багатство Соснівки — сосновий ліс, де лікуються хорі з активним і неактивним, чи то потайним, перебігом хороби.

На терені курорта є санаторії: страхаси водників, Червоного хреста, Дніпропетровської страхаси. Крім того, є житлофонд для амбуляторних хорих.

Курорт Соснівка перепускає за сезон біля 5000 хорих.

КУРОРТ СОСНІВКА

Пляж

КУРОРТ СОСНІВКА

Дитячий солярій

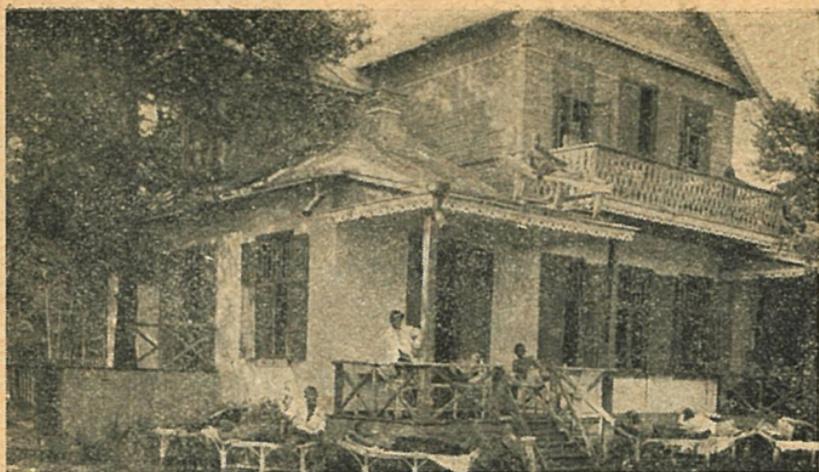
КУРОРТ СОСНІВКА

Хорі гуляють у лісі

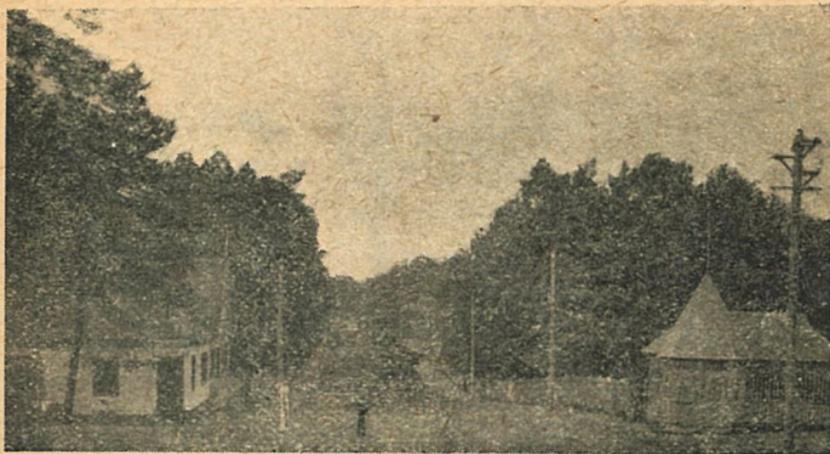
КУРОРТ СОСНІВКА

Дитяча фізкультура

КУРОРТ СОСНІВКА

Один з корпусів санаторії

КУРОРТ СОСНІВКА

Просіка

КУРОРТ СОСНІВКА

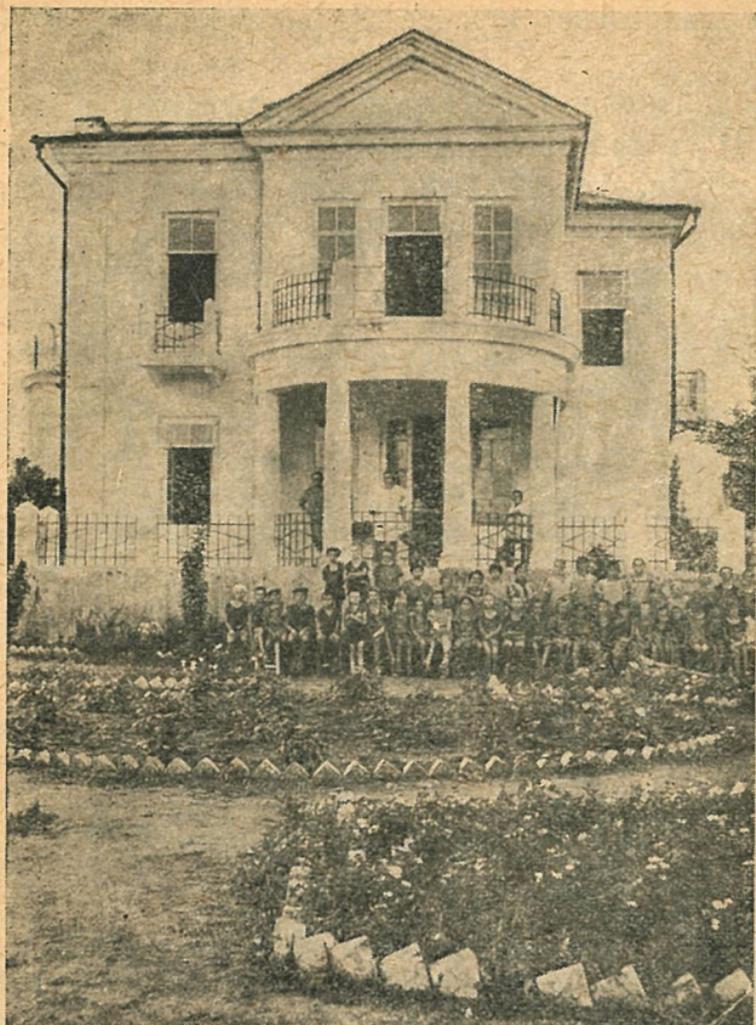
Катаються на човнах

КУРОРТ СОСНІВКА

Хорий бере душ

МАРІЮПІЛЬ

МАРІЮПІЛЬ

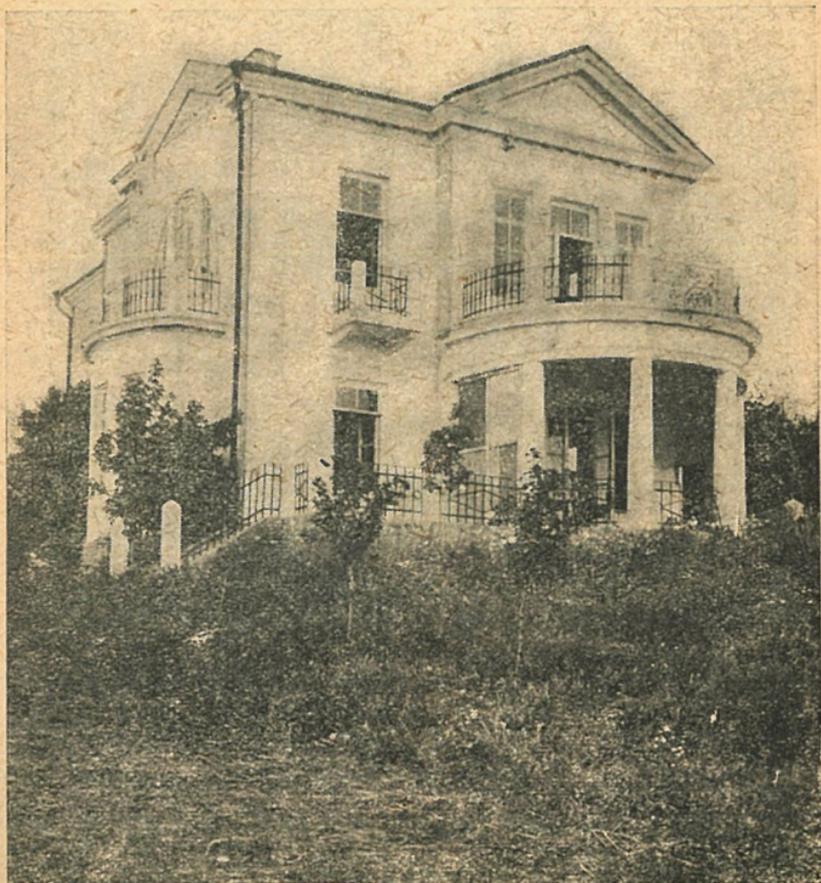
Дитяча санаторія „Біла дача“, вигляд з півдня

Маріюпільська дитяча санаторія розташована на південний захід від міста вздовж Озівського моря. Санаторія посідає терен близько 9 га землі, з них майже половина під фрухтовим садом, а частина під декоративним парком,

92 Підсоння вогке морське. Значна кількість ясных днів.

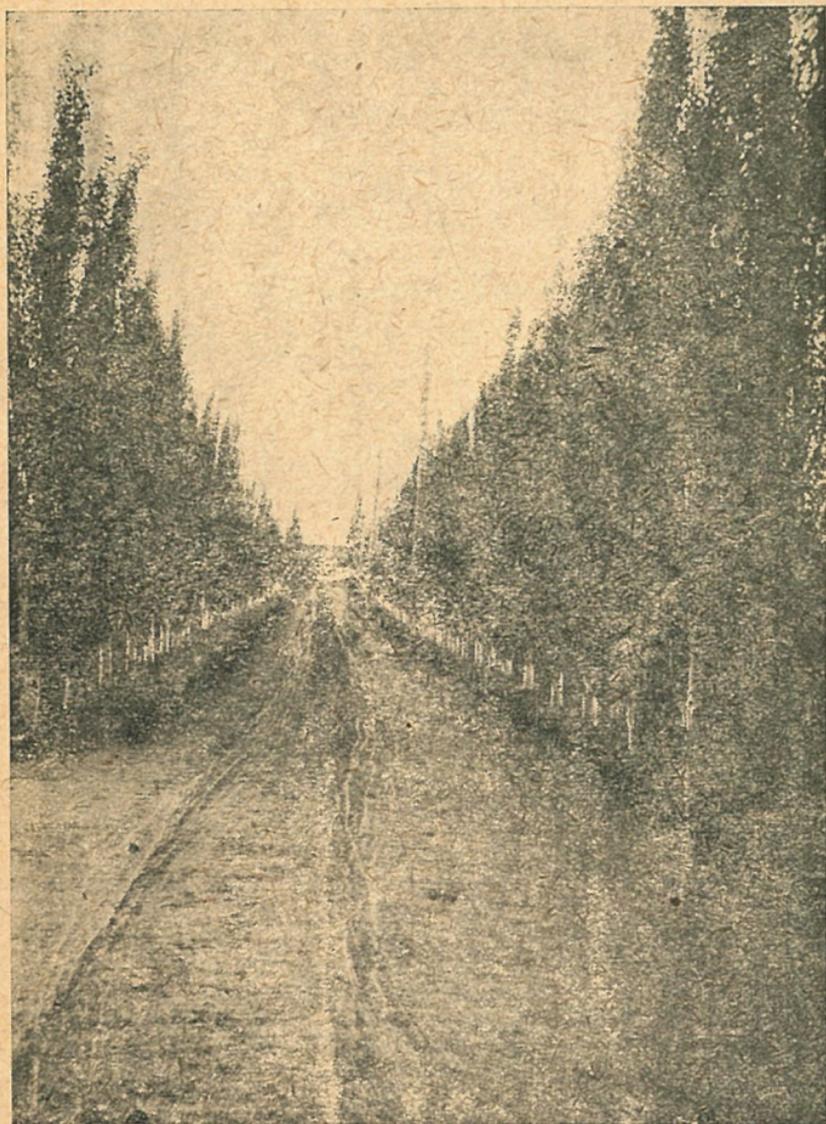
Чудовий пляж і берег моря приваблюе в літні 4 — 4½ місяці значну кількість хорих. Степове та морське повітря, палюче сонце, пляж створюють чудові умови для лікування туберкульози залоз, туберкульози кісток, сухих туберкульозних плевритів.

Сезон: травень — жовтень.

МАРІЮПІЛЬ

Дитячий санаторій „Біла дача“

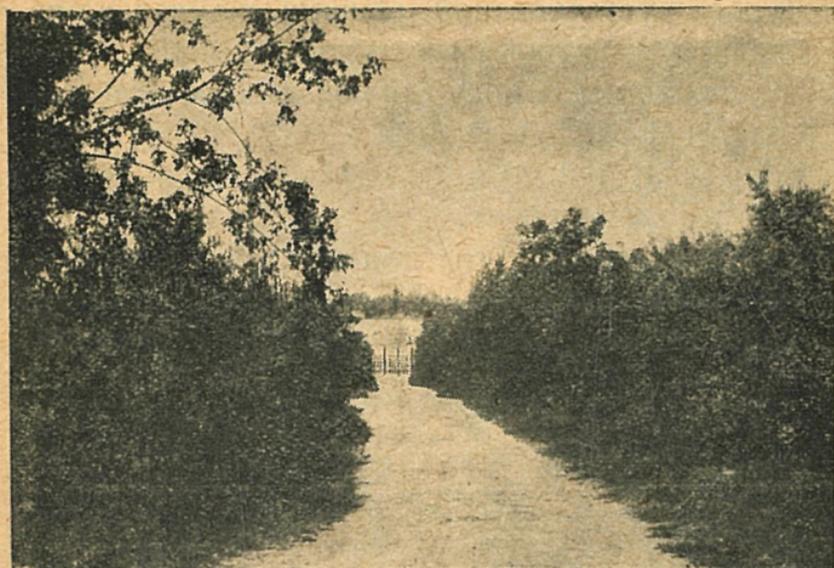

МАРІОПІЛЬ

Дитяча санаторія „Біла дача“, тополева алея

ГОПРИ

КУРОРТ ГОПРИ

КУРОРТ ГОПРИ

Хід до курорта через парк

Так зветься курорт, що межує з селом Гола Пристань“.

Цей дивний курорт розташований на лівому березі Дніпра, під Херсоном, з яким зв'язаний пароходним сполученням.

Курорт тоне в зелені. Скрізь квітники, фонтани, стежки для прогулянок.

Підсоння м'яке. Інсоляція надто сильна, що надає змогу поруч з грязьолікуванням провадити в Гопри геліотерапію.

До лікувальних факторів Гопри треба перш за все залічити лікувальне озеро з міцними прошакуваннями грязі, що лежить у ньому.

Солоно-лугуватий склад води гопринського озера

98 дає змогу відпускати хорим „напівприродні“ ванни вуглекислі.

Курорт устаткований різними лікувальними закладами, санаторіями в достатній мірі.

Лікувальну допомогу дає поліклініка, де працюють видатні фахівці.

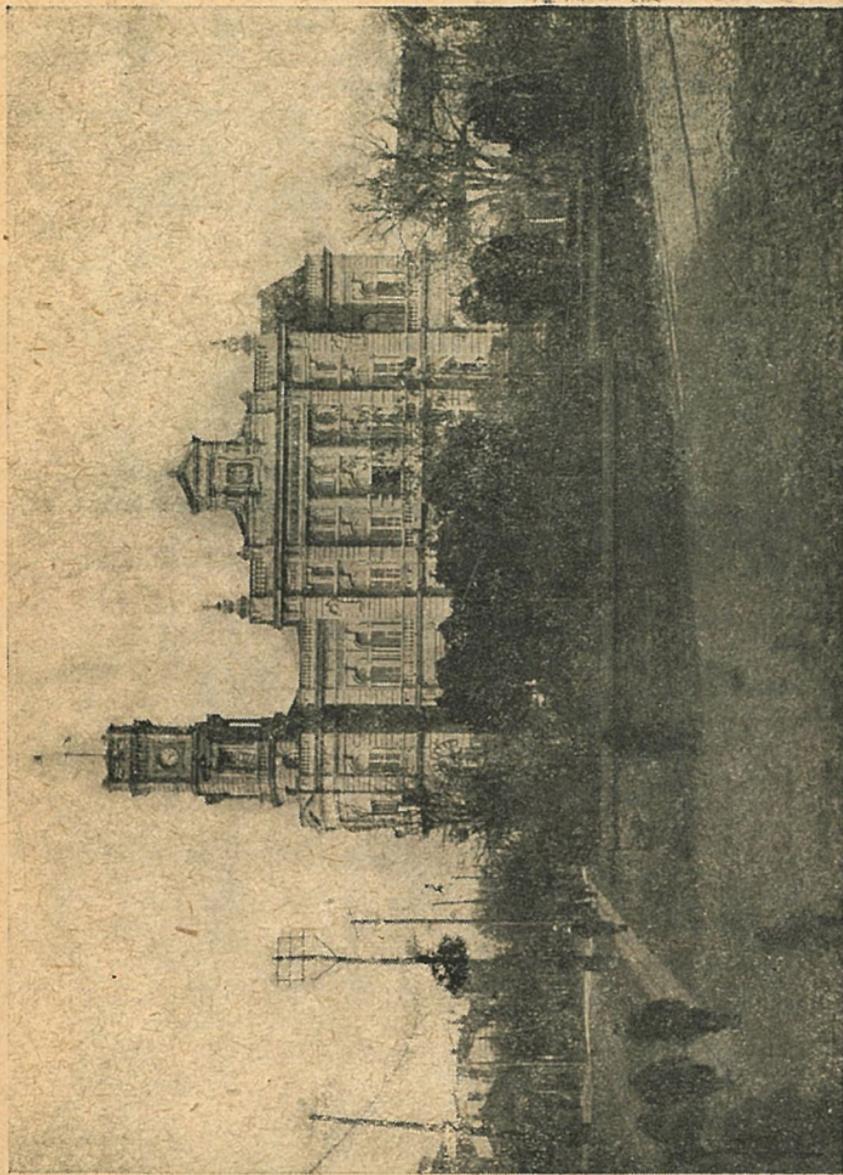
Крім санаторій, курорт має житловий фонд для амбулаторних хорих.

Гопри лікує хорих на подагру, ревматизм (тобто як і по інших грязьових курортах).

Тривалість сезону з 15 травня до 1 жовтня.

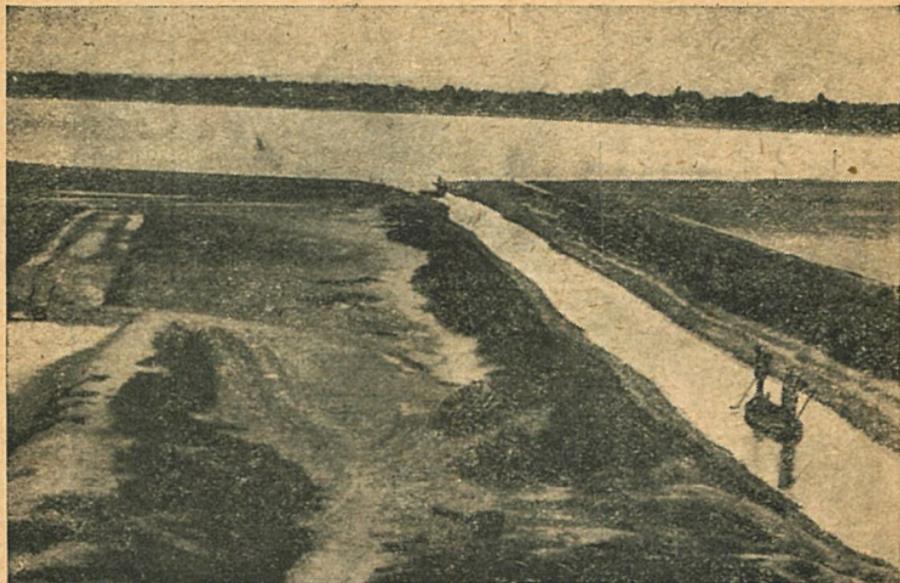

Флюгер, що подає воду

Театр

ХЕРСОН

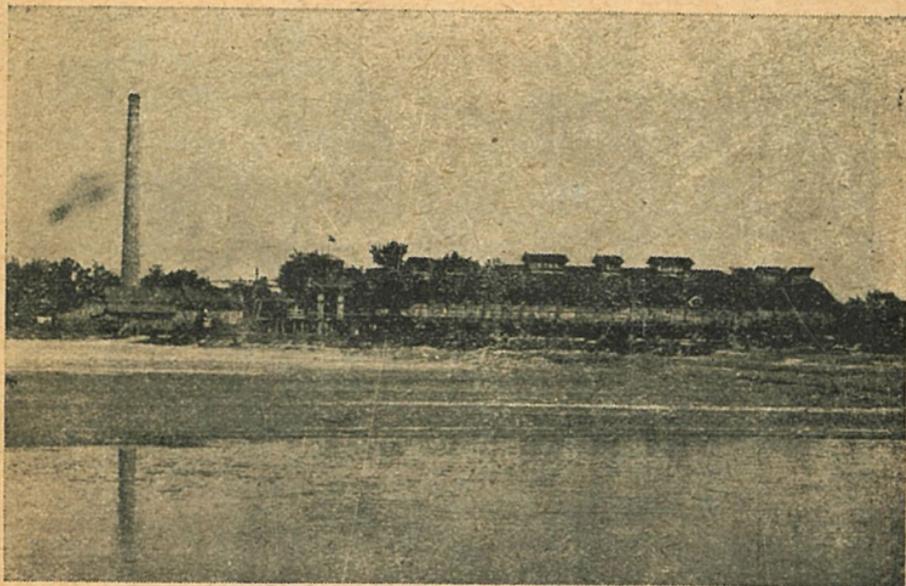
КУРОРТ ГОПРИ

Канал подавати грязь

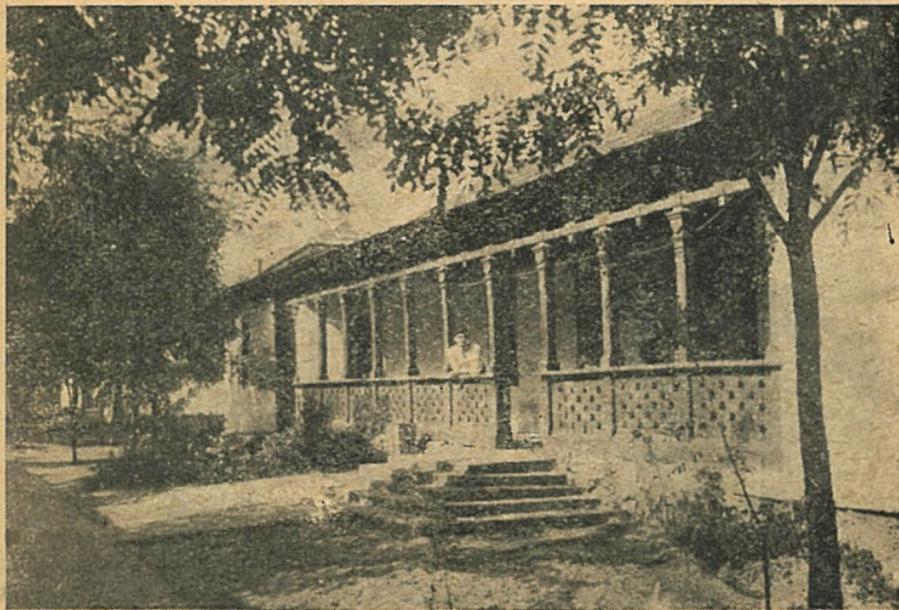
КУРОРТ ГОПРИ

Озеро

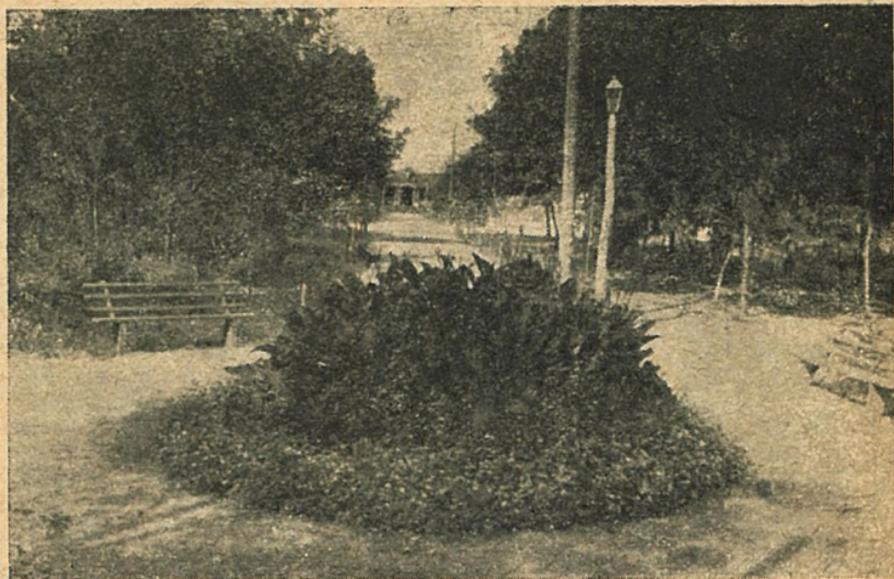
КУРОРТ ГОПРИ

Водогрязьолікарня

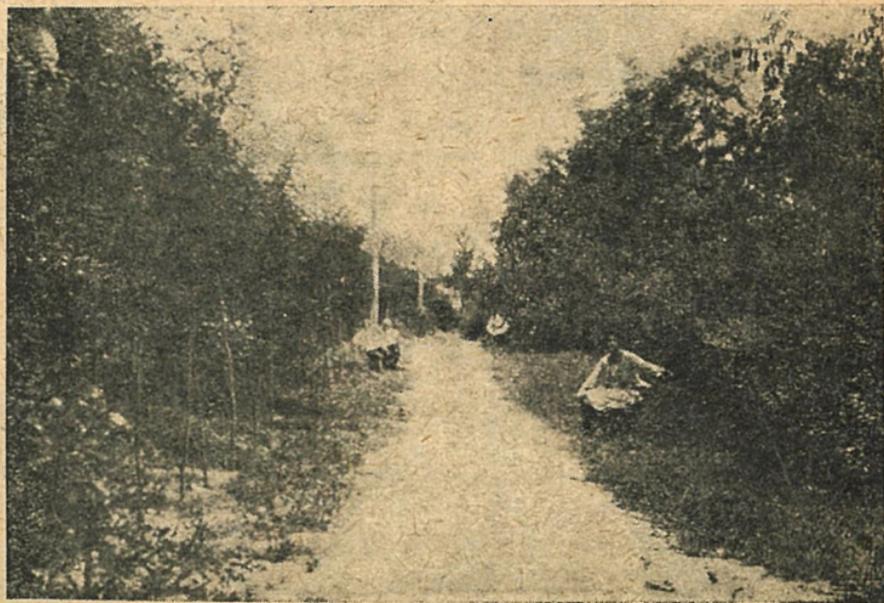
КУРОРТ ГОПРИ

Один з корпусів санаторії

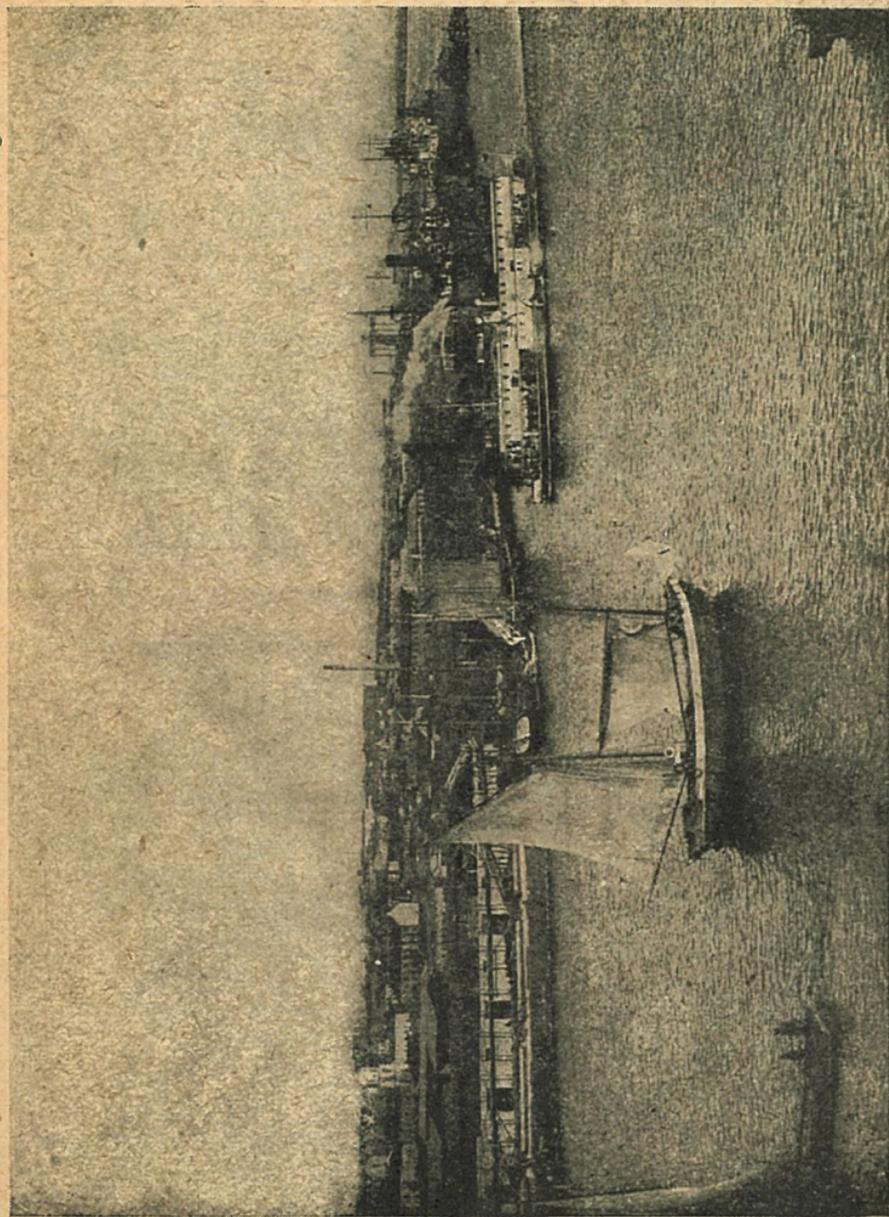
КУРОРТ ГОПРИ

Квітники

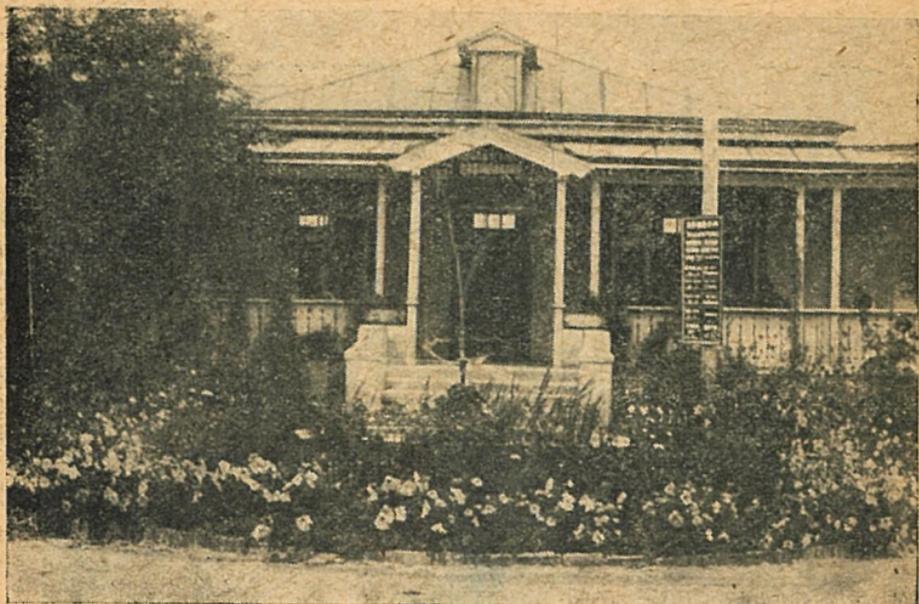
КУРОРТ ГОПРИ

Парк курорта

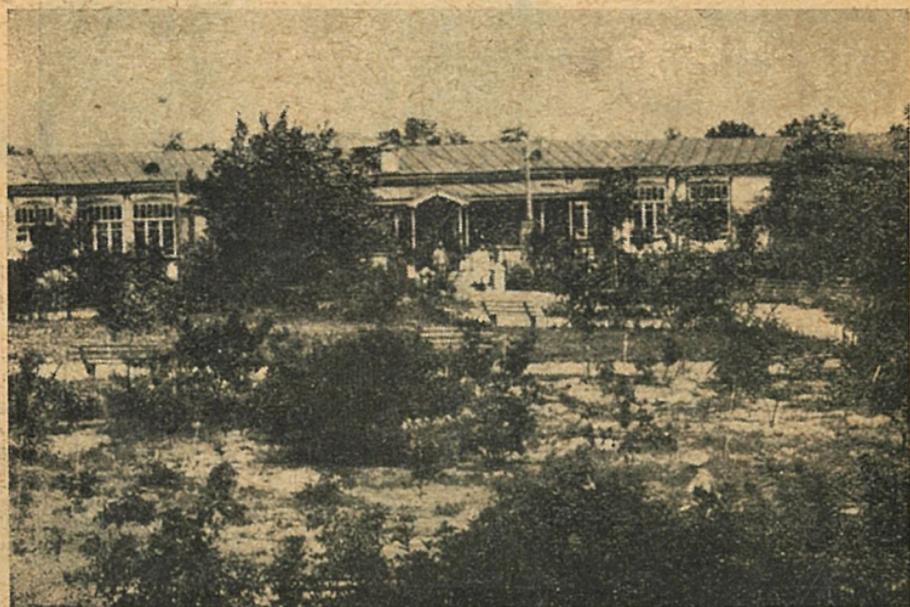
Місто з Дніпра

ХЕРСОН

КУРОРТ ГОПРИ

Поліклініка

КУРОРТ ГОПРИ

Під'їзд до Глоїї Пристані

КУРОРТ ГОПРИ

СЛОВ'ЯНСЬКЕ

КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

Курзал курорта

Слов'янський курорт лежить на терені Донбасу — $1\frac{1}{2}$ версти від міста Слов'янського. Курорт споруджений біля трьох озір: Сліпне, Ропне, Вейсове.

На підвищеному березі Ропного озера на 12 десятин простягся старий парк, що зі сходу переходить у сосновий бір, який посідає 35 десятин. Проти старого парку Гресеровський парк на 6 десятин, а навкруги нього розташовані санаторії, дачі, будинки відпочинку.

В самому паркові є і грязьолікарня, і вапне приміщення, і інгаляторій.

Увесь курорт тоне в зелені.

110 У парку курзал, музикальна естрада, розбито квітники, клюмби, фонтани та ін.

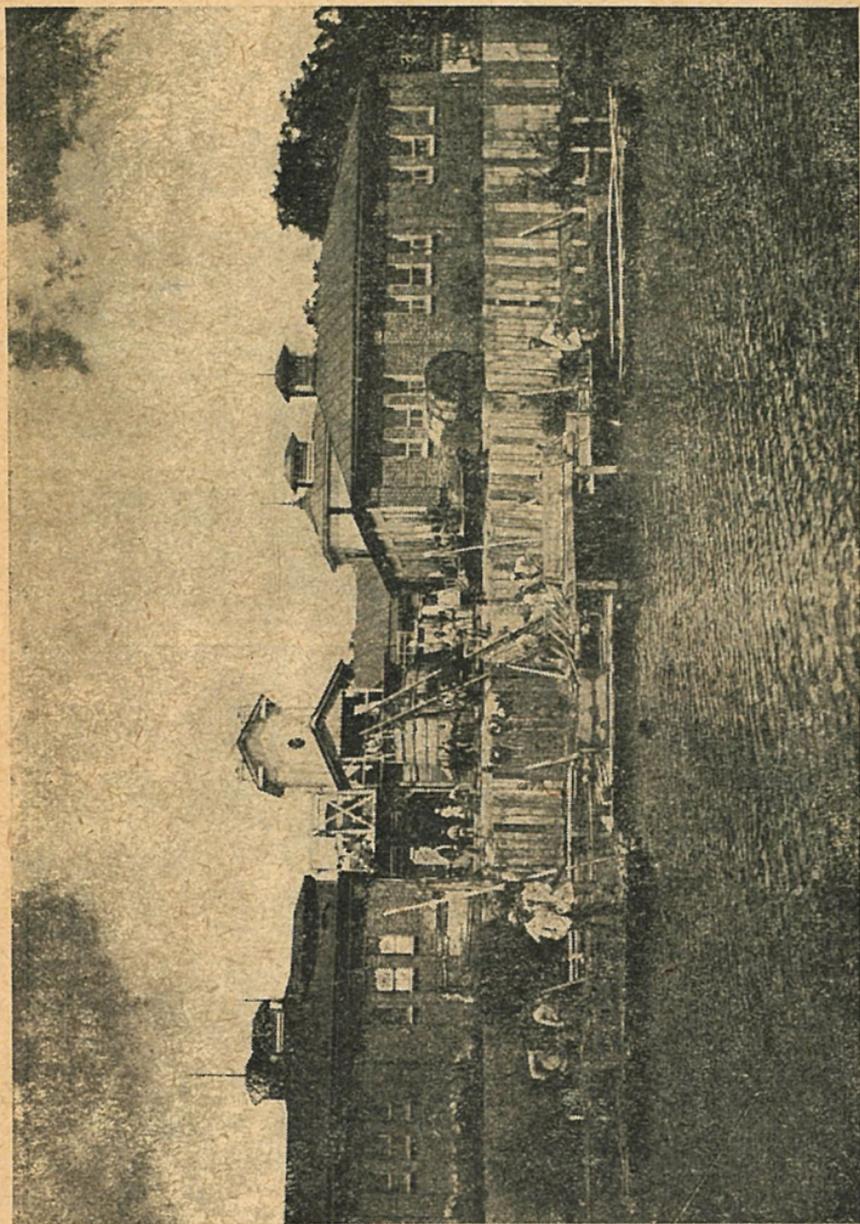
З парку алеї ведуть у сосновий бір, за яким стелються поля й степи. Головна алея парку виходить до озера. Головними лікувальними даними Слов'янського курорта є грязь солоних озер та ропа. Наявність інгаляторія, солярія та водолікарні в значній мірі збільшує лікувальне значення Слов'янського курорта та розширює коло хорих, яким корисне лікування тут.

Грязьолікарня відпускає грязьові ванни густої консистенції, загальні, місцеві, гінекологічні.

Ванне приміщення відпускає ропні ванни.

Тут саме збудовано гідропатичний відділ та відділ вуглекислих ванн.

На курорті, крім того, ще є: електролікувальний кабінет, масажний відділок, інгаляторій, солярій, купальні, лябораторії, рентгенкабінет, поліклініка. Для розваг хорих щороку запрошується симфонічна оркестра з столиці, яка дає двічі на день концерти. У театрі грає драматична трупа; кіно. Екскурсії до Святогорського, Донбасу. Катання на човнах.

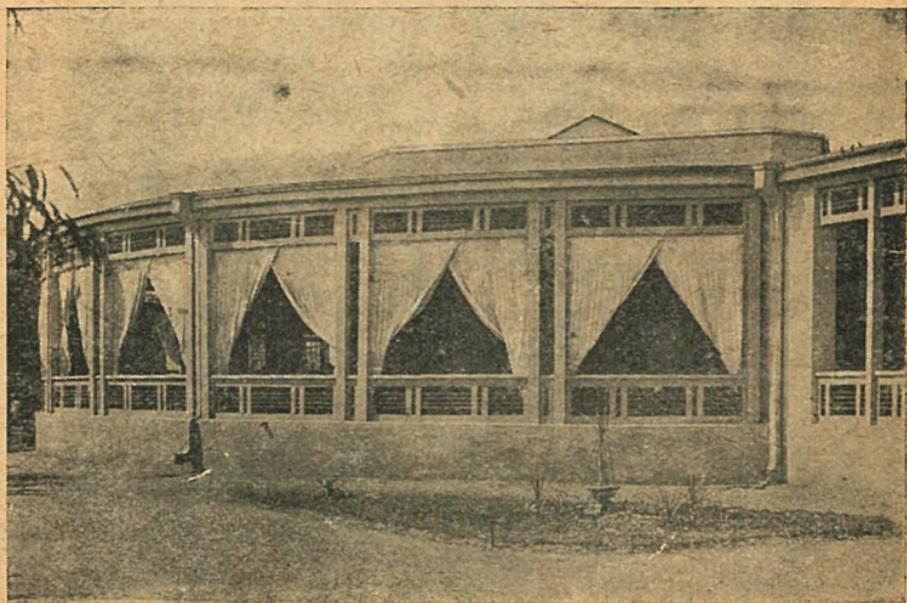
КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

Добування ґрязі

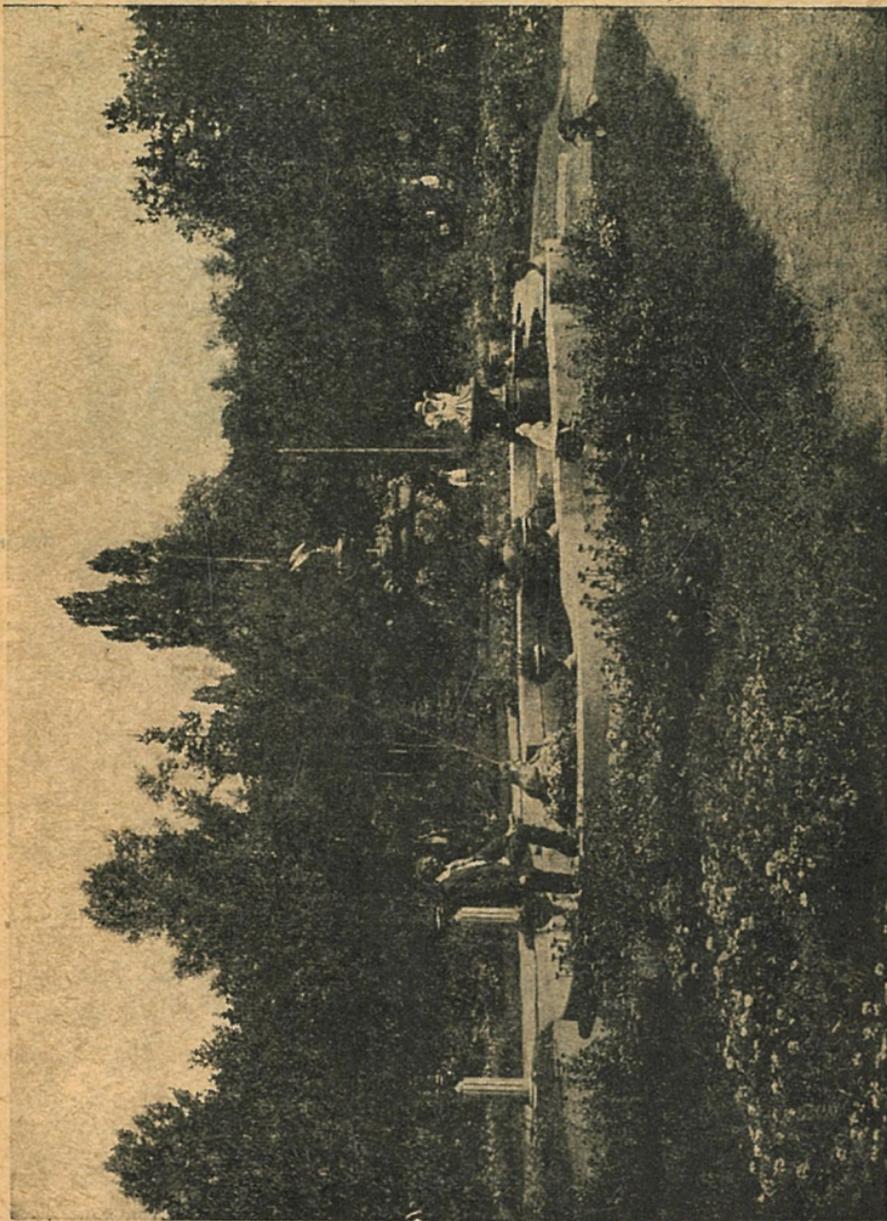
КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

Озеро. Добування грязі

КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

Їдальня санаторії

КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

Квітки в парку

КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ

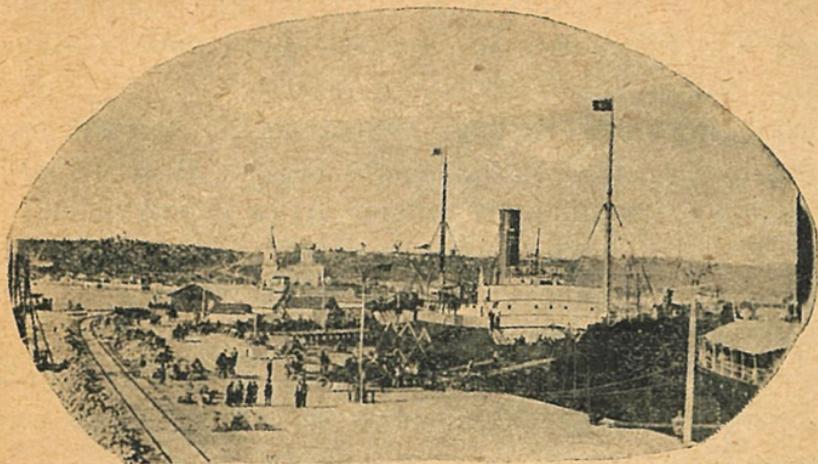
Парк

КУРОРТ СЛОВ'ЯНСЬКЕ
Приймає грязьову ванну

БЕРДЯНСЬКЕ

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Порт

За п'ять верстов від м. Бердянського, на березі Озівського моря розкинувся чудовий молодий курорт Бердянський, слава за який розійшлася далеко поза межами України.

На піщаній береговій долині є солоні озера, з яких найбільше Червоний лиман. На його березі дві грязьолікарні та інститут фізичних метод лікування, збудований 1929 року. Розкидані по курорту будинки санаторії та дач оточені зеленню; в центрі пишний парк, який з року на рік збільшується.

Бердянський курорт відкритий 1902 року. Але тільки з 1919 року він почав розвиватися і рости. Він має велетенські лікувальні властивості.

Солоні озера з їхніми цілющими грязями, море з невеликим прибоєм, чудовий пляж на 19 верстов з мілководним дном; степ, поєднання степового й

118 морського повітря, південне сонце, виноград — увесь цей винятковий збіг природних даних робить з Бердянського перший курорт своїми лікувальними властивостями.

Кількість соняшних днів тут велика, інсоляція надто підвищена, чинність промінної енергії вельми сильна. Спеку гарячого літа зменшують морські бризи — вітри, які несуть з моря частинки соли. Завдяки цьому, в Бердянському спеку південного сонця перносять хорі досить легко.

Норд - ости, що іноді тут дують, хоча і невеликі своєю силою, але впливають на хорих дуже корисно, загартовуючи їхній організм.

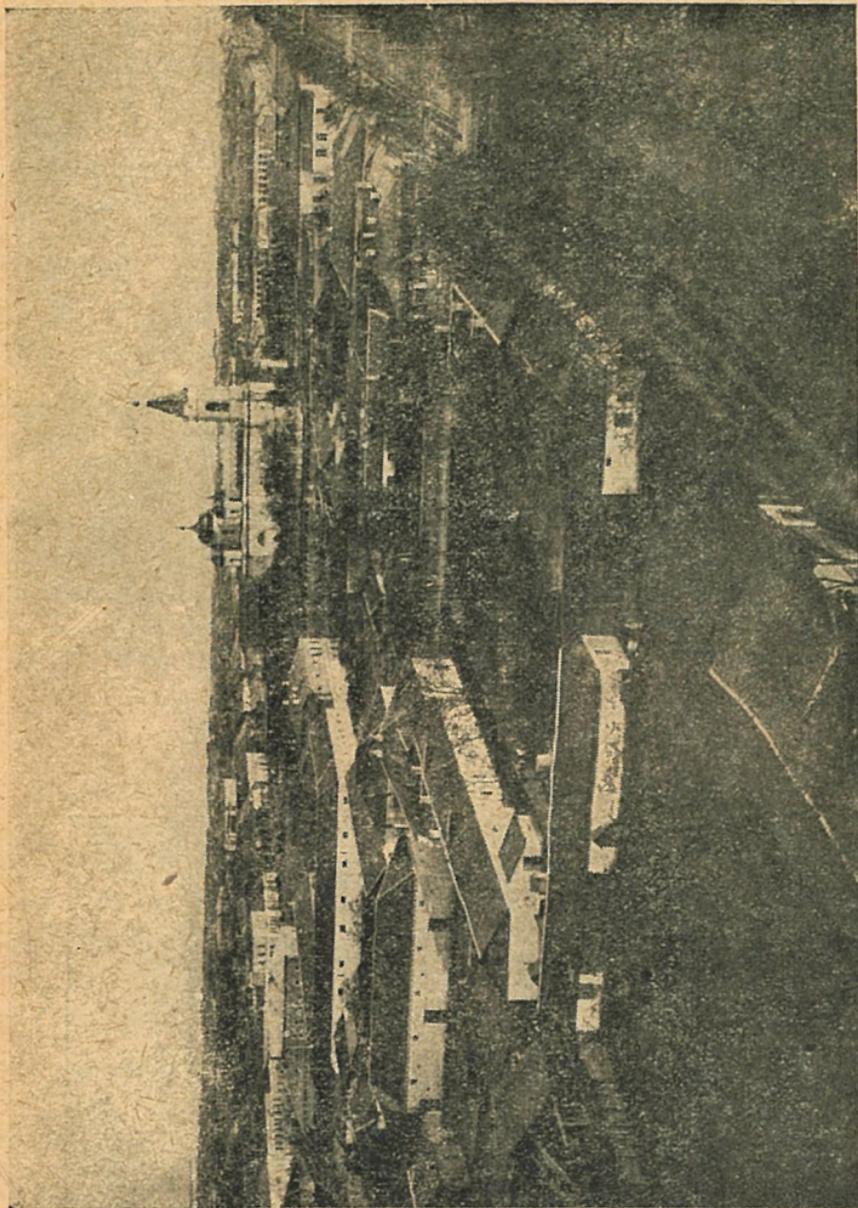
На Бердянському курорті немає зовсім пилу, повітря наповнене пахощами від степових рослин, в ньому відчувається велика озонованість.

Це тихий, спокійний курорт, де є всі умови для відпочинку хорих. Тут не чути ані морського прибою, ані шуму, і це надає Бердянському переваги, як курортові для нервових хорих.

Завдяки великій кількості соняшних днів та сильній інсоляції, на Бердянському курорті відпускаються грязьові ванни натурального нагріву, як у Саках, Майнаках (крім штучних).

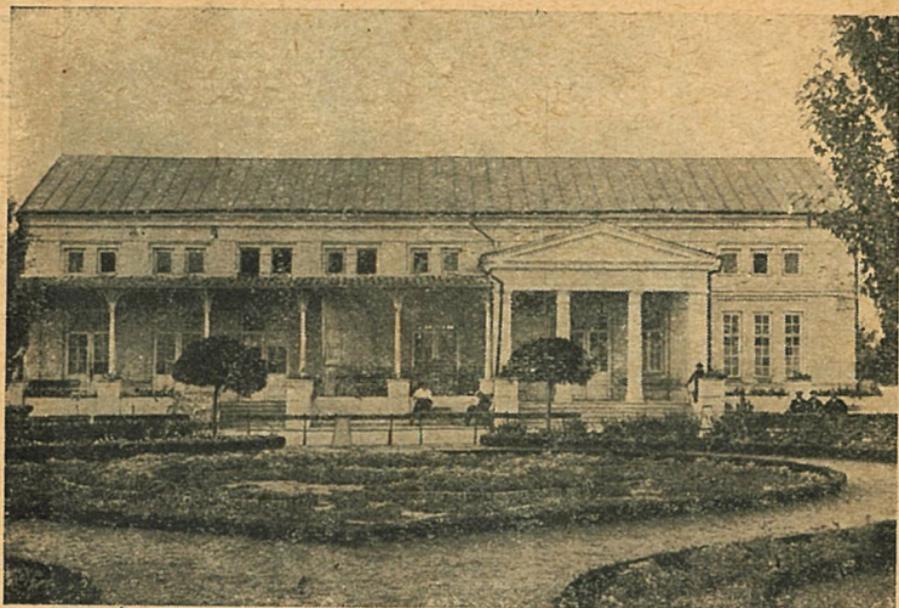
Ропні ванни відпускають з води лиману.

Морські купальні тут чудові, особливо для дітей. Дно берега неглибоке. Температура морської води в липні 20 — 22°, а піску на пляжі 30 — 32°. Лікувальний сезон цілий рік. На курорті є курзал, де влаштовується вистави, концерти, кіно, читається лекції тощо.

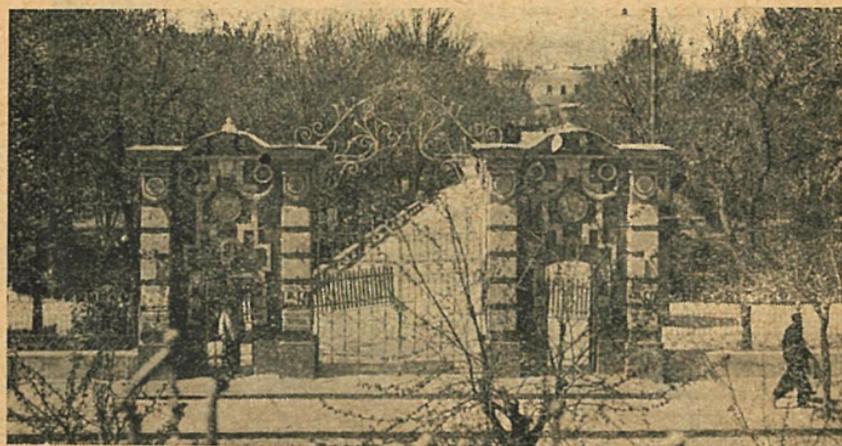
Загальний вигляд міста

КУРОРТ БЕРДІЯНСЬКЕ

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Курзал

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Міський садок

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Інститут фіз. мет. лікування

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Проспект праці

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

В Інституті

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ]

Місто

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Санаторія № 1

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Квітник курорта

КУРОРТ_БЕРДЯНСЬКЕ

Грязьолікарня

КУРОРТ_БЕРДЯНСЬКЕ

Пляж

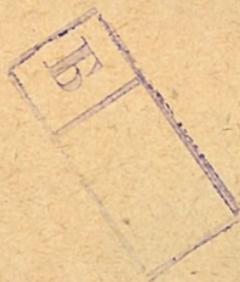
КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Алея. Санаторія ім. Чубаря

КУРОРТ БЕРДЯНСЬКЕ

Парк

ПОРАДНИК

ІСТОРИК

І. З ЯКИМИ ЗАХОРУВАННЯМИ ІХАТИ НА КУРОРТИ УКРАЇНИ

- 1) Хвороби кісток, суглобів, м'язів, травматичного, токсичного та ін. характеру, артрити, контузії, бурсити, контрактури.
- 2) Хвороби жіночої та чоловічої статеві сфери.
- 3) Хвороби судинної системи (флебіти).
- 4) Хвороби нервової системи (неврити, поліневрити, невралгія тощо).
- 5) Рештки запального процесу грудної та черевної сфери.
- 6) Хвороби виміни речовин.

На надморських курортах — Аркадії, Люстдорфу, Бердянського, Кирилівці можна лікувати:

- 1) Нервові хвороби, подагру, хлорозу, опасистість.
- 2) Порушення функцій залоз внутрішньої секреції.
- 3) Туберкульозу залоз, кісток.

ІІ. З ЯКИМИ ХРОБАМИ ІХАТИ НА КУРОРТ ЗАБОРОНЕНО

- 1) Епілепсія.
- 2) Заразливі хвороби.
- 3) Лихе недокрів'я.
- 4) Левкемія (хвороба крові, білокрів'я).
- 5) Вади серця.

Ідучи на курорт, треба враховувати й час, витрачений на переїзд залізницею, пароплавом, на турботи про квартиру (для амбулаторних).

Час перебування на курорті залежить, поперше, від організму хорого. Людина з слабим здоров'ям від грязьолікування швидко стомлюється, і такому хорому під час лікування треба часто робити перерви.

Не відпочивши після лікування, хорому одразу не можна повертатися до роботи.

IV. ЯК ЗАСТРАХОВАНОМУ ПОТРАПИТИ НА КУРОРТ

Санаторії та пансіонати курортів підлеглі Українській курортній управі. Значну кількість місць Укркурбюро продає страховим, професійним та іншим організаціям у першу чергу і в другу — окремим особам.

Страхові, професійні або інші організації, діставши в оренду місця, розподіляють їх серед робітників од верстату, застрахованих.

Щоб потрапити на курорт коштом організації або установи, застрахований хорий мусить насамперед вдатися до фабзавмісцевкому.

Усі хорі перебувають під доглядом поліклініки або диспансера, що розв'язують питання про посилення хорого на курорт.

В окремих випадках організації видають гроші самому хорому.

Отже страхові, професійні та інші організації 131
забезпечують застрахованого хорого повнотою:
переїздом залізницею, місцевим транспортом, пе-
ребуванням та лікуванням у санаторії.

Хорий, що їде лікуватися своїм коштом, також
мусить пройти через поліклініку або диспансер.

V. УМОВИ ЖИТТЯ НА КУРОРТАХ

Санаторії призначено для хорих, які весь час
перебувають під доглядом лікаря.

Санаторії встатковано лікувальними кабінетами та
лябораторіями і поділяються вони так: санаторії
для шлункових хорих, хорих на серце, нервових,
ревматиків, гінекологічних (спеціально жіночі хо-
роби).

Хорого, що перебуває в санаторії, забезпечено
всім: встановленим за дієтою харчуванням, ліку-
вальними процедурами, лікарськими порадами
та ін.

А хорий, своєю чергою, мусить виконувати прави-
ла життя даної санаторії: не спізнюватись на обід,
по обіді конче відпочивати, увечері не поверта-
тися пізніше встановленого часу.

Будинки відпочинку, дачі, готелі та умебльовані
кімнати також є по курортах України. До бу-
динків відпочинку хорих не приймають, бо ці
заклади існують тільки для відпочинку стомлених.

VI. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕМ НА КУРОРТІ

Щоб одержати курортний документ, який дає право
перебувати в санаторії, треба в Курбюрі зазначити,

132 на який саме курорт бажано поїхати, на який час, від якого та до якого числа.

Хорий мусить подати посвідку від поліклініки або диспансера.

Курортний документ можна, звичайно, придбати й на кожному з українських курортів безпосередньо. Якщо лікарі санаторії визначають, що хорому треба бути на курорті довше часу, зазначеного в документі, то такому хорому на місці можуть продовжити термін перебування за відповідну доплату.

Організації, установи, та господарські підприємства, що бажають заорендувати місця на курортах для своїх робітників та службовців, мусять завчасно скласти угоду з Курортним бюром.

VII. ПРАВИЛА ОДЕРЖАННЯ КУРКНИЖКИ

Курортна книжка з марками є іменна. Передавати її іншій особі не можна.

Загаятись з приїздом на курорт можна тільки з важливих причин, та й то не більше як на 1—3 дні. Невикористання курортних марок цілком або частково не дає права на повернення грошей. Найдокладніші правила подано в курортній книжці.

VIII. ЩО БРАТИ З СОБОЮ В ДОРОГУ

Санаторним хорим потрібно зовсім замало речей. Ті, що їдуть як амбуляторно-курсові, можуть узяти з собою чемодан з 2—3 парами білизни, пальто (бо іноді вночі буває холоднувати), трохи постільної білизни, ковдру, костюм, сандалі.

МАРШРУТИ ПОЇЗДІВ

(Сполучення залізницею)

Одеса: Москва — Київ — Одеса; Москва — Котіп; Черкаси — Одеса; Ленінград — Вітебськ — Бахмач — Одеса; Харків — Кременчук — Одеса.

Слов'янське: Харків — Лиман — Слов'янське (Донецька залізниця).

Бердянське: Москва — Харків — Синельників — Бердянське.

Миргород: Харків — Полтава — Миргород.

Гопри: Миколаїв — Херсон.

Скадовське: Херсон — Скадовське (пароплав та автобус).

Соснівка: Харків — Черкаси.

Кирилівка: Харків — Мелітопіль.

АДРЕСИ КУРОРТНИХ БЮР

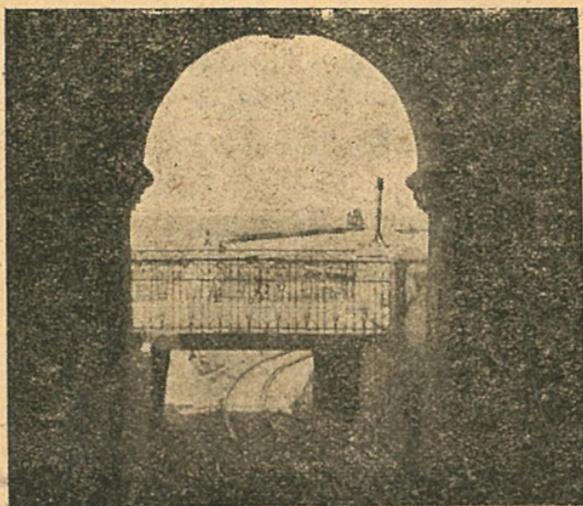
Харків: Горянівський пер., № 4, тел. 41 - 34.

Москва: Метропіль, Театральний майдан, телефон 3 - 80 - 97.

Ленінград: вул. Жуковського, № 28, тел. 5 - 39 - 40.

Київ: Пушкінська, № 30.

Дніпропетровське: проспект К. Маркса, № 4.

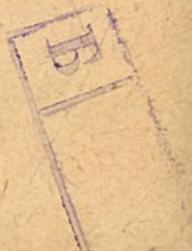

ОДЕСА, КУЯЛЬНИК

Видно лиман

12831

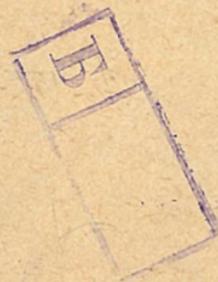
12831

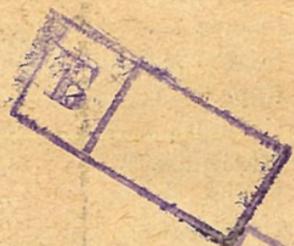

З М І С Т

	Стор.
Передмова	3
Одеса — Куяльницький курорт	9
» — Хаджибеївський курорт	19
» — Лермонтовський курорт	29
» — Аркадія	37
» — Люстдорф	41
Курорт Миргород	49
» Гадяче	57
» Березівські мінеральні води	61
» Кирилівка	75
» Соснівка	83
» Маріюпіль	91
» Гопри	97
» Слов'янське	107
» Бердянське	117
Порядник	129
Маршрути поїздів	133
Адреси курортних бюр	134

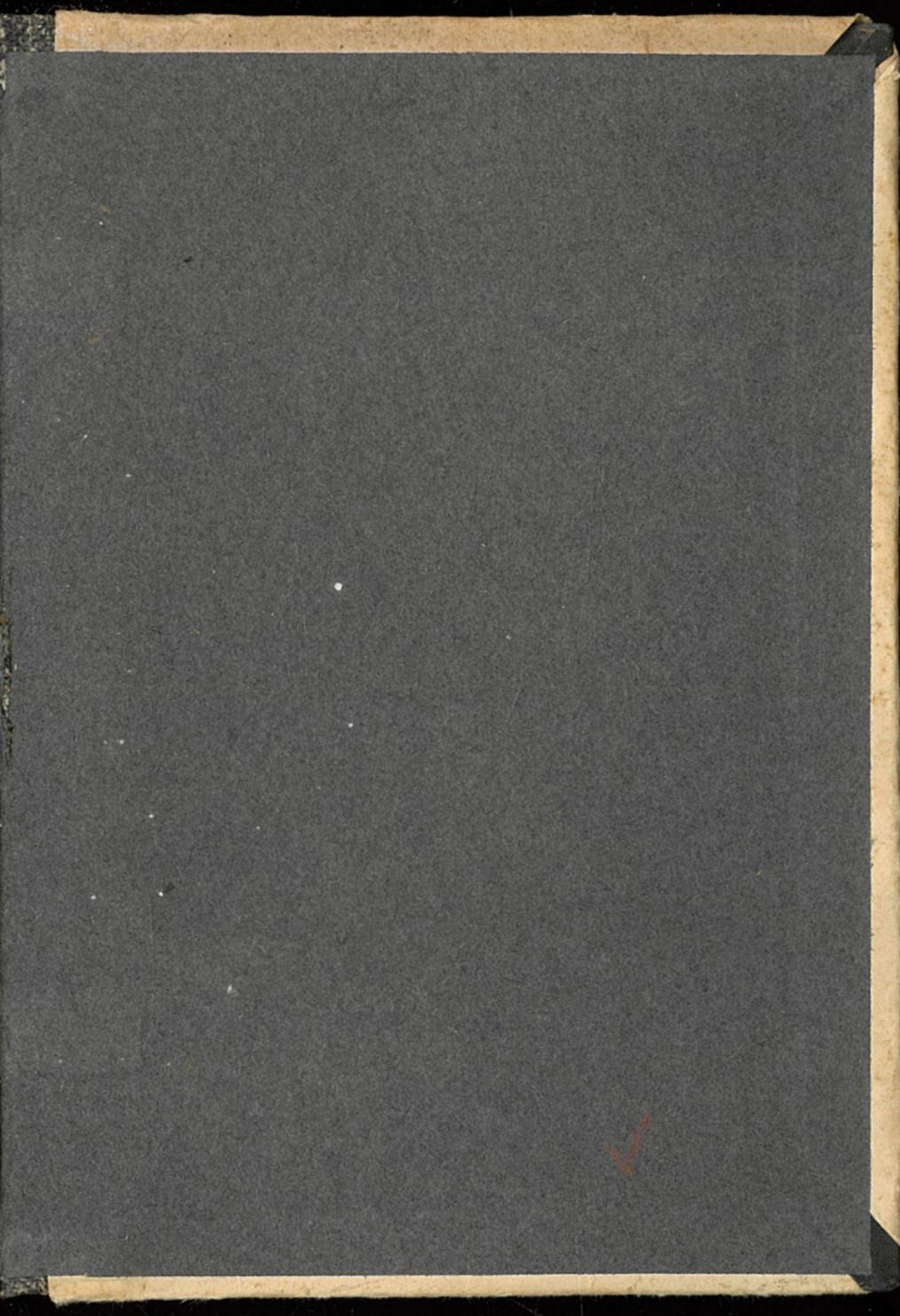
279
1881

1964

ЦЕНТРАЛЬНА
Шклярська
шклярська бібліотека

8241

ЦІНА І КРБ. (Р).

